

๘๙๕.๙๑๑๐๗๑๒
ค ๑๒๓ ก

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

๑๑๐ พ.ค. ๒๕๕๓



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

มีนาคม ๒๕๕๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S ๓๖๘๐๕๐

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
มีนาคม 2553

ลภัสรดา ช้างแก้ว. (2553). การพัฒนาชุดนักเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน.
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดนักเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วงด้วย
ภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน
วิทยาลัย จำนวน 50 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ระยะเวลาในการทดลอง
จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized
One-Group Pretest- Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพ
การ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าสถิติ t- test แบบ Dependent Sample
ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน มีประสิทธิภาพ 80.05/80.10
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

THE DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING PACKAGES THROUGH SUPHASIT
PHRARUANG BY USING CARTOON FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS
BANGKOK CHRISTIAN COLLAGE



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
March 2010

Lapatrada Changkaew. (2010). *The Development of Self - learning Packages Through Suphasit Phraruang by Using Cartoon for Mathayomsuksa I Students, Bangkok Christian Collage. Master 's Project, M.Ed. (Secondary Education).*
Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor:
Asst. Prof. Kachronsri Jatikananda.

The purpose of this reseach was to develop the self - learning packages through Suphasit Phraruang by using cartoon for Mathayomsuksa I students, Bangkok Christian Collage.

The samples were 50 mathayomsuksa I students in the second semester of the 2009 academic year, Bangkok Christian Collage. They were randomly selected by Cluster Random Sampling and were taught for eighteen fifty- minute periods. The Randomize One - Group Pretest - posttest Design was used in the study.

The instruments were the self - learning packages and the achievement tests. The data were statistically analyzed by t-test for Dependent Samples.

The results of this study indicated that:

1. The efficiency of the self - learning packages through Suphasit Phraruang by using cartoon was 80.05/80.10
2. The student's achievement on the self - learning packages through Suphasit Phraruang by using cartoon was significantly increased after the experiment at the .05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ของ ลภัสรดา ช้างแก้ว
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ขาดิกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุดิมา วัฒนะศิริ)

คณะกรรมการสอบ

.....
.....

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ขาดิกานนท์)

.....
.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

.....
.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ดร.บังอร พานทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์
รองศาสตราจารย์ดร.ชุติมา วัฒนะศิริ และ รองศาสตราจารย์อัฉรรา สุขารมณ์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความเมตตากรุณาและความช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา
และการแก้ไขตลอดระยะดำเนินการทำสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จิราภรณ์ ชิตกุล ครูผู้ช่วยเชี่ยวชาญการสอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหารของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ผู้ให้การ
สนับสนุนและให้โอกาสผู้วิจัย โดยมอบทุนการศึกษาของโรงเรียนในการพัฒนาทางด้านวิชาการจน
สำเร็จการศึกษาและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยที่คอยเป็นกำลังใจให้
ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวและพี่ๆทุกคนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เป็นกำลังใจ
ให้กับผู้วิจัยจนผ่านพ้นอุปสรรคการทำงาน และมีแรงใจในการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์พื้มีจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาคุณแต่บิดา
มารดา คณาจารย์ ผู้รู้ทุกท่าน ที่ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ลภัสรดา ช้างแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากร	3
กลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	4
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	8
ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	8
แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้	10
แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้	12
ปรัชญาของชุดการเรียนรู้	14
วัตถุประสงค์ของการสร้างชุดการเรียนรู้	15
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	15
ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี	19
ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้	20
ประโยชน์ของการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	21
งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้	22
งานวิจัยในประเทศ	22
งานวิจัยต่างประเทศ	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน.....	24
ความหมายของการ์ตูน.....	24
ประเภทของการ์ตูน.....	25
ลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดี.....	26
หลักเกณฑ์เลือกการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน.....	27
ประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน.....	28
บทบาทของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน.....	29
งานวิจัยในประเทศ.....	30
งานวิจัยต่างประเทศ.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	32
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	32
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	33
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	33
ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	34
หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	36
กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	37
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย เรื่องสุภาชีวิตพระร่วง.....	41
ความหมายของวรรณคดี.....	41
ประวัติความเป็นมาของวรรณคดีคำสอนเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง.....	41
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	45
กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	65
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	65
ความสำคัญของการวิจัย.....	65
สมมติฐานการวิจัย.....	65
วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
การดำเนินการทดลอง.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
การอภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	81
ภาคผนวก ค.....	88
ภาคผนวก ง.....	115
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design	54
2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ตามเกณฑ์ 80 /80.....	63
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย.....	63



บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้การสอน.....

16



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เชื่อมโยงคนในสังคมให้สื่อสารเข้าใจกัน และช่วยธำรงสังคมให้มีความสุข ดังนั้น คนในชาติต้องตระหนักในคุณค่าของภาษา ควรศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแม่นยำและเข้าใจให้ถ่องแท้ อีกทั้งฝึกฝนตนเองให้มีทักษะการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ มีความภูมิใจในภาษาประจำชาติ ภาษาไทยมิได้แสดงเอกลักษณ์ทางชนชาติของประเทศเพียงอย่างเดียวแต่ยังบ่งบอกถึงวัฒนธรรมทางภาษาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้ภาษาคงอยู่ได้ตลอดไป หากคนไทยยังคงเห็นคุณค่าของภาษา และช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาไทยก็จะคงอยู่ตลอดไป และการสร้างความเป็นเอกภาพของชาติและความจงรักภักดี เพื่อเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ กรมวิชาการ (2545: 6)

ภาษาไทยจึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและบ่งบอกถึงชีวิตความเป็นไทย แสดงถึงความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นหลักฐานยืนยันว่าบรรพบุรุษของเรามีภูมิปัญญาที่มีความเข้มแข็งที่รักษามรดกทางภาษาอันล้ำค่าให้คนไทยได้ภาคภูมิใจที่มีภาษาพูดภาษาเขียนเป็นของเรามาจนทุกวันนี้

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสาระที่ 5 คือ วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นสาระหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่จะสามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงคุณภาพของผู้เรียนของกลุ่มสาระที่ได้กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาวรรณคดีจึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในมาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เน้นการวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาวรรณคดีไทยมีความสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนเพราะวรรณคดีเป็นสื่อที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นชาติไทยอย่างชัดเจน วรรณคดีช่วยสะท้อนสภาพสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาไทย การเมืองการปกครอง อีกทั้งยังเป็นเครื่องบันทึกความเป็นไป

ของมนุษย์ผ่านทางสำนวนภาษา ข้อคิดที่ทรงคุณค่าที่มีความแตกต่างกันไปตามยุคสมัย เรียกว่าหากต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติใดสามารถศึกษาได้จากวรรณคดีของชนชาตินั้นๆ ได้ทีเดียว ด้วยเหตุนี้เด็ก เยาวชน และบุคคลทั่วไปจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้เรียนรู้วรรณคดีตามวัยและเหมาะสมกับเนื้อหาของวรรณคดีที่มีระดับความยากง่ายในการพินิจวิเคราะห์วรรณคดี ทั้งนี้เพื่อเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ข้อคิดที่ผู้เขียนส่งผ่านมาทางวรรณคดีไทย

การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ครูขาดความรู้และทักษะในการสอน ขาดความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์สื่อการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน และไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาวรรณคดี อันเป็นผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ วิธีแก้ไขควรเริ่มจากครูผู้สอนกล่าวคือ ครูควรนำสื่อการเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่สามารถนำมาใช้มีหลายรูปแบบ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนมินิคอร์ส และชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อุษาวรรณ ปาลียะ (2543: 2) ฯลฯ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความน่าสนใจที่จะนำมาสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่องสุภาชีวิตพระร่วงซึ่งเป็นวรรณคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เป็นวรรณคดีคำสอนที่เก่าแก่ที่สุดตั้งแต่สมัยสุโขทัย ภาษาที่ใช้เป็นภาษาโบราณ ต้องอาศัยทักษะในการถอดความ มีพื้นฐานความรู้ด้านคำศัพท์ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมาเป็นสื่อในการเรียนการสอนวรรณคดีเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นจากง่ายไปยากและสามารถทราบอัตราความก้าวหน้าในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อตลอดเวลา อีกทั้งได้รับการเสริมแรงหรือคำติชมทันที ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถศึกษาคำชี้แจงและทำกิจกรรมตามขั้นตอนโดยใช้เวลาเร็วช้าตามความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนเอง

อีกประการหนึ่งการนำหลักการพัฒนาสื่อการเรียนในรูปแบบการ์ตูนในการเดินเรื่องมีตัวอักษรบรรยายประกอบสามารถช่วยลดเวลาของครูที่จะต้องยืนสอนหน้าชั้นเรียนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างสนุกสนาน ช่วยสร้างความสนใจในการเรียน ไม่น่าเบื่อ อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทยอีกด้วย จากการค้นคว้าพบว่าการนำการ์ตูนมาประกอบการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ นับเป็นการสร้างทางเลือกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง ประชุมทอง ธนุทอง (2527: 20) อีกทั้งหนังสือการ์ตูนยังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาเห็นพ้องต้องกันว่าภาพการ์ตูนมีความสำคัญต่อการศึกษาของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะการ์ตูนมีคุณสมบัติพิเศษในการดึงดูดความสนใจของเด็กอย่างเห็นได้ชัดเจน ความสะอาดตาของการ์ตูนจะทำให้

เด็กเกิดความกระตือรือร้น ไม่เบื่อง่าย ข้อความบางอย่างที่ต้องการให้เด็กอ่าน หากผู้เขียนจะเปลี่ยนเป็นข้อความที่มีภาพประกอบจะได้รับความสนใจได้ดีกว่าข้อความธรรมดา ณรงค์ สมพงษ์ (2539: 64) ปัจจุบันนี้การดูนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตมาก เพราะเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการสื่อความหมายด้านลายเส้นและมีพลังน่าสนใจและมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ดู

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องสุภาสิตพระร่วงของนักเรียนดีขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 512 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

2.1.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 18 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ใช้เวลาสอน สัปดาห์ละ 4 คาบ จำนวน 5 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทย จากแบบเรียน ท 31101 วรรณคดีวิจักขณ์ เรื่องสุภาสิตพระร่วง ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งหมด 8 ชุด

- ชุดที่ 1 เปิดกรุประวัติความเป็นมา
- ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์
- ชุดที่ 3 รบรวรรณคดีคำสอน
- ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาสิตพระร่วง
- ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้
- ชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาสิต
- ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์
- ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง รูปแบบการสอนที่มีการรวบรวมนวัตกรรมการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ผู้เรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถ ความต้องการของตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน และทราบอัตราความก้าวหน้าในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อตลอดเวลาได้รับการเสริมแรงหรือคำติชมทันที ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรม ภายในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมพร้อมเนื้อหา บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย บัตรแบบทดสอบพร้อมเฉลย

2. ภาพการ์ตูน หมายถึง ภาพเด็กไทยในอิริยาบถต่างๆ อาจมีคำบรรยายสั้นๆ ประกอบเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนในการอธิบาย การสรุป และการดำเนินเรื่องให้มีความน่าสนใจตั้งแต่ต้นจนจบ

3. **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน** หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ภาพการ์ตูนหลากหลายประกอบเนื้อหาเรื่องสุภาสิตพระร่วงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ และภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหมด 8 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เปิดกรุประวัติความเป็นมา

ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์

ชุดที่ 3 รอบรู้วรรณคดีคำสอน

ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาสิตพระร่วง

ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้

ชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาสิต

ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์

ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

4. **การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจของผู้เรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะประกอบด้วยคำชี้แจง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบ

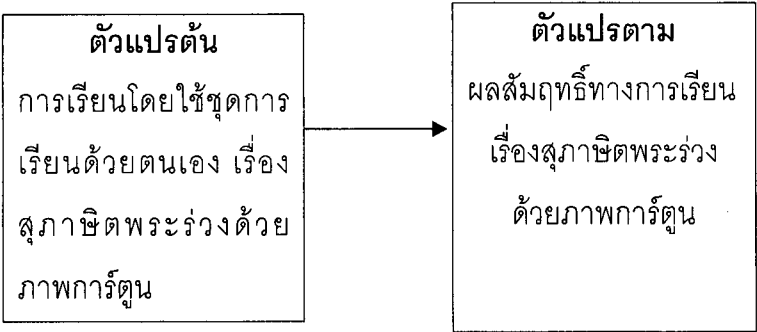
5. **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง** หมายถึง การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่า 80

6. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน** หมายถึง แบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและผ่านการทดลองหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย



สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสุภาชีวิตพระร่วงหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
 - 1.2 แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.3 แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.4 ปรัชญาของชุดการเรียนรู้
 - 1.5 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.6 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 - 1.7 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี
 - 1.8 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.9 ประโยชน์ของการใช้ชุดการเรียนรู้
 - 1.10 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน
 - 2.1 ความหมายของการ์ตูน
 - 2.2 ประเภทของการ์ตูน
 - 2.3 ลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดี
 - 2.4 หลักเกณฑ์เลือกการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน
 - 2.5 บทบาทของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน
 - 2.6 ประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน
 - 2.7 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 3.6 หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 3.7 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.8 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่องสุภาสิตพระร่วง
 - 4.1 ความหมายของวรรณคดี
 - 4.2 ประวัติความเป็นมาของวรรณคดีคำสอนเรื่องสุภาสิตพระร่วง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุนันท์ ปัทมาคม (2519: 10) กล่าวว่าชุดการเรียนมีหลายชื่อ เช่น Instruction Package, Self Instructional Package หรือบางที่เรียกว่า Individualized Package ซึ่งหมายถึงชุดของอุปกรณ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่สร้างขึ้นมาเป็นรายวิชาในหัวข้อต่างๆ เรียงลำดับจากง่ายไปยาก

ลัดดา ศุขปรีดี (2523: 29) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหลายชนิดร่วมกัน หรือที่เรียกว่า สื่อประสม (Multi Media System) เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้เรื่องใดเรื่องหนึ่งและให้สะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ (2530: 60) ได้กล่าวถึง ชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อทางการศึกษาที่มีคุณค่าทางการจัดการเรียนการสอนหลายประการเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปตามลำดับขั้นตอน ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้บางโอกาส ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ซับซ้อนเป็นนามธรรมสูงได้ ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมการศึกษาเป็นรายบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจตามเวลาและโอกาสที่อำนวย

บุญเกื้อ คอรวาเวช (2530: 17) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อประสม (Multi – Media) จัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุในซอง กล่องหรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้

บัญชา นิยมแก้ว (2540: 4) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อหลายๆ อย่าง เช่น ภาพโป่งใส รูปภาพ เป็นต้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครูและการเรียนของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่จัดไว้เป็นระบบจะช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยขจัดปัญหาขาดแคลนครู ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนการสอน ช่วยให้ครูวัดผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 17) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล ที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน เป็นผู้นำตนเองและเป็นกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นคุณค่าของคน คือ การตัดสินใจ การตัดสินใจคุณค่าและการกระทำด้วยตนเอง มีการจัดหน่วยการเรียนรู้กระทำอย่างเป็นระบบ มีการใช้สื่อการเรียนแบบสื่อประสมและการประเมินจะเป็นรายบุคคล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ไม่นำไปเปรียบเทียบกับบุคคลหรือกับกลุ่มอื่น

แคปเฟอร์ และแคปเฟอร์ (Kapfer; & Kapfer. 1972: 3-10) ให้ความหมายว่าชุดการเรียนรู้เป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้นั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมาย ให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

สมิท (Smith. 1973: 24-25) ได้อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ว่า ในการใช้ชุดการเรียนรู้เราต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนข้ามชั้นชุดการเรียนรู้ในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นฐานความรู้หรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และจะต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสตรวจสอบผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่จะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้แก่เรียนนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและหาวิธีการต่างๆ ให้แก่นักเรียนด้วยเพื่อที่จะให้การเรียนนั้นได้บรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลายๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนดีขึ้น
2. หาวิธีการหลายๆ รูปแบบ โดยมีจุดประสงค์และกระบวนการหลายอย่าง เช่น อาจจะจัดให้เป็นไปตามขนาดของกลุ่ม และจะจัดหาวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะแต่ละกลุ่มด้วย
3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
4. จัดหากิจกรรมหลายๆ อย่างให้นักเรียนได้เลือก และมีส่วนร่วมในบทเรียน

นอกจากนี้ สมิท ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องมีสิ่งดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น มีสีสันต่างๆ มีภาพประกอบตามความจำเป็น มีการรวบรวมสื่อและเรื่องราวต่างๆ ในกล่องเล็กๆ ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเก็บรักษาและการนำมาใช้ด้วย

ดวน (Duane. 1973: 24) กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่าเป็นการเรียนรู้รายบุคคล (Individual Instruction) อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย ผู้เรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถ และความต้องการของตนเอง

มัวร์ (Moore. 1974: 61) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่าเป็นนวัตกรรมผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่จัดไว้

เว็บเบอร์ (Webber. 1977: 34) ได้กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้นถ้าผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำ หรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

โดยสรุป ชุดการเรียนเป็นการรวบรวมสื่อหลายรูปแบบ ช่วยให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความสามารถ ตามเวลาที่เหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา คำนะนำในการทำกิจกรรม

1.2 แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียน

ธีรชัย ปุณฺณโชติ (2537: 45) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) และธอร์นไคค์ (Thorndike) สรุปไว้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนคือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง ได้แก่ การเสริมแรง หรือการไม่เสริมแรง เมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง
2. การเสริมแรง เป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนด้วยชุดการเรียน การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบ (Knowledge of Results) เป็นตัวเสริมอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

3. การดัดรูปพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่างๆ ต่อเนื่องกันไป การดัดรูปพฤติกรรมก็ต้องรู้ว่าขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียน คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) ถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วไม่ได้รับความสบายและความสมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercises) คือ การที่ผู้เรียนจะกระทำซ้ำหรือทำบ่อยครั้ง เป็นการเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงและคงทนมากขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นมาน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกหัดในเรื่องที่เรียน

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อร่างกายพร้อมที่จะกระทำและมีโอกาสที่จะกระทำ ย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าไม่มีโอกาสที่จะกระทำย่อมเกิดความไม่พึงพอใจ ในทางตรงกันข้ามถ้าร่างกายไม่พร้อมที่จะกระทำแต่ถูกบังคับให้กระทำก็ย่อมเกิดความไม่พึงพอใจ ดังนั้นความพร้อมจึงหมายถึงรวมถึง ความพร้อมทางวุฒิภาวะ พื้นฐานหรือประสบการณ์และความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งกล่าวได้ว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพที่สุดเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนหรือพร้อมที่จะตอบสนอง โดยบทเรียนโปรแกรมก็นำทฤษฎีการเสริมแรงของธอร์นไดค์ไปใช้ในลักษณะที่ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนในทันที ภายหลังจากที่ผู้เรียนได้ตอบคำถามในบทเรียนโปรแกรมแล้ว

นอกจากนี้ ชม ภูมิภาค (2539: 64) ได้กล่าวว่าหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในชุดการเรียนด้วยตนเอง คือ

1. การเกิดขึ้นพร้อมกันหรือใกล้เคียงกันของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งเป็นหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของกูทรี (Guthrie) โดยเสนอสิ่งเร้าแล้วผู้เรียนทำการตอบสนองทันที

2. การเสริมแรง ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อมีการกระทำแล้วผู้ผลิตทันทีว่าถูกหรือผิดอย่างไร ซึ่งเป็นไปตามหลักการเสริมแรง ของฮูลส์ (Houles)

3. การตอบสนองมาก ผู้เรียนต้องทำการตอบสนองมากเป็นไปตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ คือทฤษฎีการวางเงื่อนไข

4. ดำเนินการสร้างบทเรียนในตอนแรกๆ มักจะมีเครื่องขึ้นนำให้ถูกมากๆ เพื่อให้ผู้เรียนทำถูกจะได้เกิดความมั่นใจในตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งแล้วค่อยๆ ลดเครื่องขึ้นนำไปเรื่อยๆ จนไม่มี

5. เป็นการประเมินผลการเรียนของตนเองไปด้วย ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจได้อย่างหนึ่ง

6. เป็นการยอมรับให้ผู้เรียน ได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล

7. นำเอาความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ในการเรียนด้วยการกระทำ ทำให้เข้าใจได้ดีและมีความคงทนในการเรียนสูง

8. เน้นการส่งเสริมให้คนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง

9. การเรียนจะกระทำเมื่อคนต้องการจะเรียน เมื่อเรียนไปถึงตอนใดจะหยุดก็ได้ เมื่อพร้อมและสะดวกเมื่อใดจะเรียนต่อก็ได้

10. เป็นเสมือนผู้สอนประจำตัว ซึ่งดีกว่าการเรียนเป็นกลุ่มใหญ่

จากการศึกษาจึงนำมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีทางจิตวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขและทฤษฎีการเสริมแรงทำให้ได้มาซึ่งกฎการเรียนรู้ ทำให้ได้หลักการสำคัญของบทเรียนโปรแกรมหรือชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5 ประการ คือ

- ประการที่ 1 การเรียนจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นที่ละเล็กทีละน้อย
- ประการที่ 2 ผู้เรียนควรจะเรียนด้วยความกระฉับกระเฉง
- ประการที่ 3 ผู้เรียนสามารถตรวจสอบคำตอบของตนเองได้ทันที
- ประการที่ 4 การเรียนควรจะเรียนจากง่ายไปหายาก
- ประการที่ 5 ผู้เรียนควรจะเรียนไปตามความสามารถ

1.3 แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิด 5 ประการ ดังนี้ กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536: 6-7)

แนวคิดที่ 1 เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำแนวคิดนี้มาใช้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการศึกษาที่ให้อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากแบบเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการจัดประสบการณ์และสื่อประสมที่ตรงกับเนื้อหาวิชาในรูปของชุดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนหาความรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดที่พยายามจะจัดระบบการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนให้เป็นไปในรูปสื่อประสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นการช่วยผู้เรียนเรียน

แนวคิดที่ 4 เป็นแนวคิดที่พยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม โดยนำสื่อการสอนและทฤษฎีกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน

แนวคิดที่ 5 เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ มาจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1) ได้ร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง
- 2) ได้ทราบผลการเรียนได้ทันที
- 3) ได้รับการเสริมแรงทางบวก ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

4) ได้เรียนรู้ที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเอง โดยไม่มีใครบังคับ

นอกจากนี้ อุบล พวงสุวรรณ (2544: 22) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการผลิตชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นให้ผู้เรียนเป็นพิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากันเพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขาและใช้เวลาเรียนในเรื่องๆ หนึ่งที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความต่างในด้านความสามารถ สถิติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างชุดการเรียนรู้จึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งคือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการจัดการสอนตามเอกัตภาพ หรือการศึกษาด้วยตนเองซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

2. การนำสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งให้ความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่างๆ

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ได้แก่

3.1 การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

3.3 เสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนทำได้ถูกต้อง เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียนเพราะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นเช่นกัน

3.4 เรียนไปที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

4. การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน ทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้จะสร้างขึ้นอย่างมีระบบ การตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่เชื่อถือได้จึงจะนำออกใช้

สรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องยึดถือทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเน้นให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ตามความสนใจ เป็นการช่วยเหลือคบบทบาทของครูในการดำเนินการเรียนการสอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

1.4 ปรัชญาของชุดการเรียนรู้

นิรมล ตวุฒิ (2526: 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ย่อมอยู่บนรากฐานปรัชญาดังต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนต้องให้สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะ ความสามารถและความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
 2. นักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้หลายๆ ทางและจะรู้ล่วงหน้าว่าเขาจะต้องทำอะไรและจะได้รับการพิจารณาตัดสินผลการเรียนด้วยวิธีใด มีส่วนร่วมในกิจกรรมและประเมินผลตัวเอง ใช้เวลาเรียนในการเรียนอย่างเพียงพอจนประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อว่าจะไม่ต้องพบกับความผิดหวัง และได้รับการสนับสนุนในด้านกำลังใจ
 3. ครูจะต้องจัดให้นักเรียนได้รับรู้วิธีการเรียนด้วยตนเองและวิธีการเรียนจากนวัตกรรมการหลายๆ ประเภท ตลอดจนความพร้อมที่จะเรียนเมื่อใดและในสถานที่ใดก็ได้
 4. นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง และรู้จักตนเองโดยการจัดโปรแกรมการเรียนให้มีความหลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนแต่ละคนสามารถตระหนักถึงความสนใจในความสามารถพิเศษของตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์
 5. ในเรื่องคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเรียนรู้เนื้อหาในสาขาวิชาใดก็ตาม นักเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการนำเนื้อหาไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม
 6. นักเรียนจะต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบของการเรียนรู้และในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของสังคม
- คาร์ดาเรลลี (Cadarelli. 1973: 150) ได้กล่าวถึง ปรัชญาในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมไว้ว่า
1. นักเรียนจะได้เรียนตามเอกัตภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของตนเอง
 2. บทบาทของครู คือ เป็นผู้วินิจฉัย วางเงื่อนไข ได้รับความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่นักเรียน

3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีอิสระที่จะคัดเลือกตัดสินใจยอมรับและตอบสนอง
สำหรับการศึกษาของตนเอง

4. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องสะดวกสบาย เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
การค้นคว้าสำรวจ การปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นหลายๆ ด้าน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนด้วยตนเอง จำเป็นที่นักเรียนจะต้อง
ค้นพบด้วยตนเอง เรียนตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของตนเอง อีกทั้งเป็นการฝึก
ความรับผิดชอบในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง

1.5 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน

สมหญิง กลั่นศิริ (2523: 59) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนด้วย
ตนเองหรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมาก
4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนสามารถ
นำไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

โดยสรุป ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอน สามารถ
ใช้ในสถานที่ต่างๆ ช่วยประหยัดเวลา แรงงานและนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนได้เรียน
ตามความสามารถของตนเองเป็นการฝึกความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน

1.6 องค์ประกอบของชุดการเรียนด้วยตนเอง

องค์ประกอบของชุดการเรียนด้วยตนเอง จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันในรายละเอียด ทั้งนี้
เพื่อความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 120) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือครูสำหรับผู้ใช้ชุดการเรียน เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียนที่ต้องการเรียนจากชุดการเรียน
2. เนื้อหาสาระและสื่อ จัดให้อยู่ในรูปของสื่อการเรียนแบบประสมและกิจกรรมการ
เรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนให้แก่ผู้เรียน
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัดรายงานการ
ค้นคว้าและผลการเรียนรู้ในรูปของแบบสอบถามต่างๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซองโดย
จัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการใช้

บุญชม ศรีสะอาด (2537: 95-96) ได้กล่าวว่าชุดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้านดังนี้



ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนการสอน

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนการสอนศึกษาและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ผู้สอนต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน การจัดชั้นเรียน (ในกรณีของชุดการสอนที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่น ในศูนย์การเรียน)
2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน
3. แบบทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจว่าหลังจากเรียนชุดการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่
4. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกันอาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบของบทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียนโปรแกรม หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป สไลด์ขนาด 2 x 2 นิ้วของจริง เป็นต้น

นิรมล ศตวุฒิ (2526: 142) ได้อธิบายว่าส่วนประกอบหลักของชุดการเรียนแบบเอกัตบุคคลมีดังต่อไปนี้ คือ

1. เป้าหมาย เป็นการกำหนดผลที่ต้องการหรือผลที่คาดหวังขั้นสุดท้ายที่ผู้เรียนควรได้รับเมื่อเรียนจบแล้ว ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายในชุดการเรียนแบบเอกัตบุคคลนี้ อาจกำหนดเป้าหมายของบทเรียนแต่ละหน่วยใหญ่ หรือเป้าหมายของกระบวนวิชานั้น ส่วนในหน่วยย่อยๆ หรือในบทเรียนแต่ละเรื่องมีการกำหนดเฉพาะจุดประสงค์เท่านั้น
2. จุดประสงค์ คือการกำหนดผลที่ต้องการหรือผลที่คาดหวังเฉพาะเจาะจงของเนื้อหาบทเรียนแต่ละตอนจนเห็นได้ชัดเจนและเข้าใจตรงกันว่าผลเหล่านั้นคืออะไร จะได้มาด้วยวิธีใด ในระดับคุณภาพเพียงใด นั่นคือการกำหนดผลที่คาดหวังในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

3. แนวคิดที่ควรรู้ ประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญ โดยสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้เรียนกำลังจะเรียนเพื่อช่วยในการศึกษา วิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และแก้ปัญหาในรายละเอียดเนื้อหาบทเรียนต่อไป และเมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนจะได้รับแนวคิดเหล่านี้

4. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อจะค้นพบว่าตนเองได้รู้เนื้อหาที่กำลังเรียนมากก่อนแล้วมากน้อยเพียงไร เพื่อที่จะได้ตัดสินใจว่าจะเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ใด หรือควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำกิจกรรมใดบ้าง การประเมินตนเองก่อนเรียนนี้อาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก็ได้หรืออาจให้ผู้เรียนแสดงหลักฐานว่าได้เรียนรู้ในเรื่องที่กำลังจะเรียนบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

5. กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนที่เสนอแนะให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์กิจกรรมการเรียนนี้จะเรียนตามลำดับก่อนหลัง ในบางโอกาสผู้เรียนจะไม่ทำทุกกิจกรรม อาจข้ามบางกิจกรรมถ้าสามารถทำกิจกรรมอื่นต่อไปได้สำเร็จ

6. การประเมินผล เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่อาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหรือให้ผู้เรียนเสนอผลงานในรูปแบบใดก็ตามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530: 71) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการเรียนว่า สามารถจำแนกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือ เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียน ภายในจะมีคำชี้แจง ถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนอย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยคำอธิบายเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมและการสรุปบทเรียน บัตรนี้นิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตรขนาด 6-8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อ บรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจจะประกอบด้วยบทเรียนโปรแกรม สไลด์ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ของตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ดูผลการทดลองหรือทำกิจกรรม ฯลฯ

อรพรรณ พรสีมา (2530: 175-176) กล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดการเรียนด้วยตนเองว่าประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยงานหรือชื่อบทเรียน
 2. คำนำหรือคำชี้แจง เป็นคำบรรยายเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน และคำอธิบายว่าทำไมผู้เรียนจึงควรศึกษาชุดการเรียนนี้
 3. วัตถุประสงค์ของบทเรียนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้รับจากการศึกษาชุดการเรียน
 4. การทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องที่จะเรียนเพียงใด
 5. กิจกรรมการเรียนหรือสื่อการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน
- สื่อการสอนหลักก็คือสิ่งพิมพ์ ส่วนสื่ออื่นๆ จะเป็นสื่อประกอบหรือสื่อเสริม เช่น รูปภาพ แผนภูมิ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ เป็นต้น

6. การประเมินผลหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของตน

กิดานันท์ มลิทอง (2531: 181) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการเรียนไว้ ดังนี้

1. คู่มือ สำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนและสำหรับผู้เรียนในชุดการเรียน
2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสื่อต่างๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ
4. กิจกรรมการเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำรายงานหรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว

5. การประเมินผล เป็นการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนนั้น

คาร์ดาเรลลี (Cardarelli. 1973: 150) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนว่าต้องประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Subtopic)
3. จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล (Rational)
4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
5. การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
6. กิจกรรมและการประเมินผล (Activities and Self-Evaluation)
7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ Formative Test)
8. การทดสอบขั้นสุดท้าย (Posttest หรือ Summative Evaluation)

จากการที่มีผู้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนการสอนไว้หลายรูปแบบ ซึ่งพอสรุปได้ว่าชุดการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลัก คือ คู่มือการใช้ชุดการเรียนการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนและประเมินผล และผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ใบงาน ซึ่งจะเป็นส่วนที่บอกรายละเอียดของกำหนดระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเนื้อหา หรือในการทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อต้องการให้นักเรียนฝึกในด้านการวางแผนการเรียนให้แก่ตนเอง

1.7 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี

การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพถือหลักปรัชญาที่ว่า บุคคลแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องคำนึงถึงคุณภาพ ฉะนั้นลักษณะของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดีจึงควรมีลักษณะดังนี้

อุบล พวงสุวรรณ (2544: 45) ได้กล่าวว่าลักษณะของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง นั่นคือสามารถเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยดูแลให้คำปรึกษา
2. จุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดลำดับให้ดีเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเข้าใจและเกิดกระบวนการเรียนรู้เป็นลำดับ ไม่สับสนและเพิ่มความรู้ทีละน้อยๆ
3. จูงใจผู้เรียนในทุกๆ กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนด้วยความอยากรู้ อยากเห็น ซึ่งจะเป็นผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้นสำหรับผู้เรียน
4. ภาษาที่ใช้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้และระดับขั้นของผู้เรียน
5. เนื้อหามีความถูกต้อง คำอธิบายชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ไม่ใช่ไขว่ไขว
6. ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลายด้านในเนื้อหาบทเรียนบางเรื่องบางตอนหรือบางบท อาจมีความจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนา

จินตนา ไบกาชุย (2542: 258) กล่าวถึงลักษณะของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้หรือชุดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เนื้อหา กิจกรรมและสื่อต่างๆ ที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ครบถ้วนและมีความเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย
2. เนื้อหา กิจกรรมและสื่อต่างๆ ที่อยู่ในชุดการเรียนรู้ควรมีหลากหลายประเภทแตกต่างกันไป เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ นอกจากนี้สื่อกิจกรรมและเนื้อหาควรจัดทำในแนวทางที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนยิ่งขึ้น
3. เนื้อหาและกิจกรรมหรือสื่อที่จัดอยู่ในชุดการเรียนรู้ ควรมีการแบ่งตามลำดับ ขั้นตอนของการเรียนรู้ เช่นจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก หรือจัดหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับที่ปรากฏอยู่ในรายวิชา ลำดับขั้นขึ้นอยู่กัหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยมีความชัดเจน วิธีการไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อนจนผู้เรียนปฏิบัติไม่ถูก
4. มีคำแนะนำหรือวิธีการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างชัดเจน วิธีการไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน จนผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
5. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดให้ใช้ในการเรียนนั้นๆ เช่น ในเนื้อหา หรือในกิจกรรม จะต้องมีความครบถ้วนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้

6. สื่อการเรียนรู้ผ่านการทดลองและการประเมินผลตลอดจนได้รับการปรับปรุงเนื้อหา มาแล้วว่าผู้เรียนสามารถใช้เรียนแล้วเกิดผลการเรียนรู้ตรงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ควรปรับปรุง สื่อให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

7. มีความคงทนต่อการใช้และการเก็บดูแลรักษา

สรุปได้ว่าลักษณะของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสื่อต่างๆ ที่กำหนดไว้
2. มีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย
3. กิจกรรมในชุดการเรียนนั้นควรมีความหลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อให้ผู้เรียนเลือก เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ
4. เนื้อหาและกิจกรรม ควรมีการแบ่งตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยาก ลำดับขั้นกิจกรรมมีความชัดเจน วิธีการไม่ยุ่งยาก ไม่สลับซับซ้อน
5. มีคำแนะนำและวิธีการชัดเจน วิธีการไม่ยุ่งยาก
6. มีการทดลองใช้ การประเมินผล และการปรับปรุงเนื้อหาจนมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถใช้เรียนแล้วเกิดผลการเรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1.8 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้

วัชรินทร์ บุญมาทิต (2532: 28-29) ได้กำหนดลำดับขั้นตอนในการวางแผนการสร้าง ชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน
 - 1.1 เลือกเรื่อง วิชา ระดับชั้น
 - 1.2 ลำดับขั้นการผลิต และวิธีการ
 - 1.3 กำหนดรายละเอียด ช่วงระยะเวลาการจัดทำ
2. ขั้นตอนดำเนินการ
 - 2.1 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา
 - 2.2 ตั้งวัตถุประสงค์
 - 2.3 นำรายละเอียดของเนื้อหาจัดดำเนินการผลิตตามวิธีที่กำหนดไว้
 - 2.4 จัดทำสื่อต่างๆ ที่ใช้ประกอบเนื้อหา
 - 2.5 จัดทำแบบทดสอบหลังเรียน
 - 2.6 ลงมือผลิตและจัดทำเพื่อใช้ทดสอบขั้นต้น
3. การทดลองนำชุดการเรียนรู้ที่ผลิตแล้วไปทำการทดลองเพื่อหาความบกพร่อง

4. แก้ไขจุดบกพร่อง
5. แก้ไขและลงมือผลิตเพื่อใช้ในการทดสอบจริง
6. ลงมือทดลอง
7. การเก็บรายงานผลข้อมูลในเชิงสถิติ
8. บรรจุกล่องและคำชี้แจงรายละเอียดพร้อมทั้งรายละเอียดของการดำเนินงาน
9. รายงานผลต่อที่ประชุมใหญ่ของการจัดการ
10. สิ้นงาน

1.9 ประโยชน์ของการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นการเรียนรู้รายบุคคลซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความสนใจ ดังที่ นิพนธ์ ศุขปริดี (2528: 76-77) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า

1. ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผู้เรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนนั้นๆ ด้วยตนเอง ศึกษาและเรียนรู้ตลอดจนตอบคำถามด้วยตนเอง
2. สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นโดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายากตามลำดับ ผู้เรียนจะเริ่มเรียนตั้งแต่ชุดแรกแล้วก็เรียนแต่ละชุดต่อไปจนจบบทเรียน ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่ถนัดและชอบตามความพอใจจะเรียนอย่างไรก่อน-หลังและผู้เรียนเรียนก้าวหน้าไปเท่าไรก็ได้ไม่มีขีดจำกัด เมื่อจบในแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสซักถามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนนั้นๆ
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตนเอง
4. ผู้เรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถใช้เวลาเรียนเพียงใดก็ได้

นอกจากนี้ ภพ เลหาไพบุลย์ (2542: 225) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ชุดการเรียนรู้ว่า

1. ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ผู้เรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนนั้นๆ ด้วยตนเอง
2. สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะถูกแบ่งเป็นรายวิชา แต่ละวิชาถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อยเป็นชุดการเรียนรู้ขึ้นอีกชุดหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาจะเรียงลำดับต่อเนื่องกันตั้งแต่ง่ายไปหายากและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จเป็นการเสริมแรงที่ทำให้อยากเรียนในขั้นต่อไป ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้สำเร็จตามอัตราความสามารถของตนเอง

4. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน จะเรียนที่ไหน เมื่อใด และใช้เวลาเรียนนานเท่าใดก็ได้

จากสารดังกล่าวแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้มีประโยชน์ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดอิสระในการเรียนและได้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถนำไปใช้อย่างสะดวก ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ และผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ

1.10 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

ผู้สนใจและทำวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีหลายท่าน ดังนี้

อุษาวรรณ ปาลิยะ (2544: 98) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 ผลการศึกษาพบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ทั้ง 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่องคำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์มีประสิทธิภาพเป็น 93/91 ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับภิกษุ มีประสิทธิภาพเป็น 91/90 ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน มีประสิทธิภาพเป็น 96/94

สุพัตรา ชื่นเจริญ (2546: 69) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพมาตรฐานที่กำหนดมีประสิทธิภาพเป็น 95.22/94.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85

วารณี แดงพันธ์ (2550: 52) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดมีประสิทธิภาพเป็น 81.85/84.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

สายสมร เขียมอ่องกิจ (2551: 66) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดมีประสิทธิภาพเป็น 84.83/81.53

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศนั้นมีผู้สนใจและทำวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายท่านดังนี้

คูดี (Cudney. 1975: 26) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะการพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเดลาแวร์ การวิจัยนี้กระทำกับกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน จากนักศึกษาทั้งหมด 100 คน ซึ่งใช้เวลาในการเรียนนอกเวลาสัปดาห์ละ 4 วัน โดยเรียนกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเวลา 56 ชั่วโมง ปรากฏว่าผลการเรียนได้รับผลดีเท่ากับกลุ่มที่เรียนตามปกติ ทดลองเป็นเวลา 2 ภาคเรียน

บรอว์เลย์ (Brawley. 1975: 4280-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้ชุดการเรียนการสอนแบบสื่อประสม เรื่องการบอกเวลากับเด็กเรียนช้า กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มเด็กที่เรียนช้า โดยใช้แบบทดสอบ Time Appreciation Test, Achievement Test, Primary Level มาใช้ Pre-test และ Post-Test ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองใช้ชุดการเรียนการสอนบอกเวลาต่อเนื่องของบรอว์เลย์ มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้ชุดการเรียนการสอน

ฌอ (Shaw. 1987: 5227-A) ใช้ชุดการเรียนรู้จำนวน 11 ชุด ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความสามารถต่อการแก้ปัญหาเป็นเวลา 6 เดือน หรือ 24 สัปดาห์ โดยกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองใช้เรียนในเรื่องเดียวกัน แต่ละกลุ่มควบคุมจะไม่เน้นทักษะการแก้ปัญหา พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านทักษะกำหนดและควบคุมตัวแปรทักษะการแปลความหมายข้อมูลและนิยามเชิงปฏิบัติการดีขึ้น ยกเว้นทักษะการตั้งสมมติฐาน

จากผลงานวิจัยที่ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะได้ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง ด้วยกิจกรรมที่ประกอบอยู่ในชุดการเรียนนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างเพลิดเพลิน และชุดการเรียนยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน

2.1 ความหมายของการ์ตูน

คำว่า "การ์ตูน" เป็นคำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า "Cartoon" ซึ่งสันนิษฐานว่ามีรากศัพท์มาจากคำว่า "Cartone" (คาโตเน) ในภาษาอิตาลี ซึ่งหมายถึงแผ่นกระดาษที่มีภาพวาด ต่อมาความหมายของคำนี้อาจจะเปลี่ยนไป เป็นภาพล้อเลียนเชิงขบขัน เปรียบเปรย เสียดสี หรือแสดงจินตนาการผ่นเฟื่อง คักดีชัย เกียรติวนาคินทร์ (2534: 7)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ราชบัณฑิตยสถาน (2539: 90) ให้ความหมายของคำว่าการ์ตูนว่าหมายถึง ภาพล้อ ภาพตลก บางทีเขียนเป็นภาพบุคคล บางทีเขียนเป็นภาพแสดงเหตุการณ์ที่ผู้เขียนตั้งใจล้อเลียนจะให้ผู้รู้สึขบขัน บางทีก็เขียนติดต่อกันเป็นเรื่องยืดยาว

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster. 1983: 278) ได้อธิบายว่า Cartoon มาจากภาษาละตินว่า Carta และภาษาฝรั่งเศสว่า Cartoon การ์ตูนหมายถึง ภาพแสดงความคิดที่ต้องการเสียดสีล้อเลียนชวนให้ตลกขบขัน หรือแสดงการกระทำในสถานการณ์บางอย่างของบุคคลที่น่าสนใจ

วิวรรณ จันทรเทพย์ (2540: 134) กล่าวว่าการ์ตูนหมายถึง ภาพลายเส้นหรือภาพวาดสีที่มีลักษณะผิดเพี้ยนจากความจริงแต่ก็ยังยึดหลักเกณฑ์ของความจริงอยู่บ้าง เขียนขึ้นเพื่อการสื่อความหมายมุ่งให้เกิดอารมณ์ขันด้วยการล้อเลียน เสียดสี ประชดประชัน

ภูวดล สุวรรณดี (2538: 50) ให้ความหมายว่า การ์ตูนคือภาพวาดง่ายๆ ที่มีลักษณะบุตๆ เบี้ยวๆ ไม่เหมือนจริงหรือเกินความจริงหรือน้อยกว่าความจริง มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงออกให้เกิดความตลกขบขัน ล้อเลียน เสียดสี หรือเหน็บแนมบุคคลหรือเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

จินตนา ไบกาซูยี (2536: 223) กล่าวว่า การ์ตูนคือ ภาพวาดง่ายๆ ซึ่งมักไม่เหมือนภาพธรรมดาทั่วไป อาจมีรูปร่างตามลักษณะธรรมชาติ ตามรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปทรงอิสระ อย่างไรก็ตามแต่ก็มีรูปร่างเกินเลยหรือลดรายละเอียดของภาพที่ไม่จำเป็นออกไปเสียเพื่อจุดมุ่งหมายในการบรรยายหรือแสดงออกหรือมุ่งหวังให้เกิดความตลกขบขัน ล้อเลียน เสียดสีการเมืองและสังคมหรืออาจใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือใช้ประกอบการเล่าเรื่องทั้งบันเทิงคดีและสารคดี

วิททิช และซูลเลอร์ (Wittich; & Schuller. 1968: 154-155) ได้อธิบายความหมายของการ์ตูนว่า เป็นสิ่งที่จำลองความคิดของบุคคลหรือจำลองมาจากสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนทั่วไป การ์ตูนทำให้คนได้เข้าใจถึงความคิด เข้าใจถึงเรื่องราวต่างๆ และในเวลาเดียวกันก็เกิดความรู้สึกขบขันไปด้วย

ชาน (Chan. 1963: 116) ให้ความหมายของการ์ตูนว่าหมายถึงภาพวาดที่แสดงความคิดของบุคคลหรือสถานการณ์ที่เกินความเป็นจริงเพื่อใช้ล้อเลียนหรือแสดงความตลกขบขัน

2.2 ประเภทของการ์ตูน

ภูวดล สุวรรณดี (2538: 50) ได้แบ่งการ์ตูนออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การ์ตูนการเมือง (political cartoons) เป็นการ์ตูนที่มุ่งเน้น ล้อ เสียดสีประชดประชันบุคคลหรือเหตุการณ์ทางการเมือง เพื่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นใหม่ๆ ลักษณะของการ์ตูนชนิดนี้อาจมีคำบรรยายหรือไม่ก็ได้ อาจมีช่องเดียวหรือหลายช่องก็ได้

2. การ์ตูนขำขัน (gag cartoons) การ์ตูนที่เน้นความขบขันเป็นหลัก อาจเสนอภาพในช่องเดียวหรือหลายช่อง จะมีคำบรรยายหรือไม่ก็ได้ ปกติของการ์ตูนชนิดนี้จะหยิบมาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

3. การ์ตูนเรื่องยาว (comics or serial cartoons) การ์ตูนที่น่าเสนอเป็นเรื่องราวที่มีความต่อเนื่องกันจนจบ มีคำบรรยายหรือบทสนทนาภายในภาพ การ์ตูนชนิดนี้ปรากฏอยู่ในนิตยสารและหนังสือพิมพ์ เรียกว่า comic strips แต่ถ้านำมาพิมพ์รวมเล่มเรียกว่า comics books เช่น การ์ตูนเล่มของญี่ปุ่นและฝรั่ง

4. การ์ตูนประกอบเรื่อง (illustrated cartoons) เป็นการ์ตูนที่ใช้ประกอบข้อเขียนประกอบโฆษณาเพื่อขยายความหรือเป็นการ์ตูนประกอบการศึกษา การ์ตูนชนิดนี้มักเป็นตัวการ์ตูนโดดๆ ไม่มีเรื่องราวในตัวเอง

5. การ์ตูนมีชีวิต (animated cartoons) หรือภาพยนตร์การ์ตูน เป็นการ์ตูนที่ใส่ชีวิตให้มีการเคลื่อนไหวได้ มีการลำดับภาพและเรื่องราวอย่างต่อเนื่องคล้ายภาพยนตร์ เพียงแต่ตัวละครเป็นการ์ตูน

จินตนา ไบกาชویی (2534: 58) แบ่งภาพการ์ตูนออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

1. การ์ตูนรูปสัตว์ เป็นภาพวาดสัตว์ต่างๆ บุคลิกและลักษณะท่าทางเหมือนคน เช่น การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์

2. การ์ตูนแบบยุโรป คือภาพวาดที่พยายามวาดรูปสัตว์ให้เหมือนคนและคนให้เหมือนสัตว์

3. การ์ตูนสมัยใหม่ คือภาพวาดที่เขียนให้ดูแปลกออกไป ดูไม่ออกว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์ แต่ผู้รู้ว่าเป็นภาพการ์ตูน

4. การ์ตูนแบบอเมริกา คือภาพวาดการ์ตูนสัตว์ที่ใส่บุคลิก อุปนิสัย ท่าทางและพฤติกรรมของคนจริงๆ เข้าไปจนคนดูยอมรับโดยเฉพาะตัวพระเอกและนางเอก เช่น เรื่องทรามวียกับอายตุบ

5. การ์ตูนเรื่องยาวประเภทการผจญภัย ซึ่งวาดภาพคล้ายคนจริงแต่ไม่เหมือนคนจริงมากนัก มีเรื่องราว มีคำบรรยาย

ไคนเดอ (Kinder. 1965: 152) ได้จำแนกการ์ตูนตามเนื้อหาไว้ดังนี้

1. การ์ตูนธรรมดา (Cartoon) หมายถึง ภาพวาดสัญลักษณ์หรือภาพล้อเลียน เสียดสีบุคคล สถานที่ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไป

2. การ์ตูนเรื่อง (Comic Strips) หมายถึง การ์ตูนธรรมดาหลายภาพ ซึ่งจัดลำดับเรื่องราวให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่องราวอย่างสมบูรณ์

จะเห็นว่าหนังสือการ์ตูนแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ละประเภทต่างมุ่งให้สาระความรู้ และความบันเทิงในรูปแบบต่างกัน ซึ่งสามารถจะเลือกอ่านได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล ส่วนหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนั้นนอกจากจะมุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังต้องเน้นในเรื่องที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน และปลูกฝังคุณธรรมไปพร้อมกัน

2.3 ลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดี

ในปัจจุบันหนังสือการ์ตูนมีจำหน่ายมากมาย การ์ตูนบางเล่มผู้เขียนทำขึ้นเพื่อมุ่งประโยชน์ทางด้านการค้าแต่เพียงอย่างเดียว ปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม การใช้ภาษาคำพูดขาดความระมัดระวังทำให้เด็กจดจำในสิ่งที่ผิดไปประพฤติปฏิบัติ ในวันหนึ่งๆ เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างกับการอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นเวลาไม่น้อย ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจพิจารณา ภาษา เนื้อหา และรูปภาพการ์ตูนก่อนการเผยแพร่ หนังสือการ์ตูนดีๆ จะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2538: 238)

อเนก รัตนปิยะภากรณ์ (2531: 61 – 65) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ปกสวยงามขนาดรูปเล่มได้สัดส่วน หน้าปกของหนังสือการ์ตูนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะดึงดูดความสนใจของเด็ก การออกแบบปกควรมีแนวทางที่แน่นอน ภาพและชื่อเรื่องควรสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องข้างในด้วย ลักษณะรูปเล่มของหนังสือการ์ตูนโดยทั่วไปจะมี 2 แบบ คือ รูปเล่มแบบแนวดิ่งและรูปเล่มแนวนอน รูปเล่มแบบแนวดิ่ง หมายถึงหนังสือที่มีความยาวสั้นหนังสือมากกว่าความยาวของส่วนบนหนังสือ ส่วนรูปเล่มแบบแนวนอน หมายถึงหนังสือที่มีความยาวสั้นหนังสือน้อยกว่าความยาวของส่วนบนหนังสือ

2. เนื้อหาที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีเนื้อหาความรู้ที่ถูกต้อง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์ เนื้อเรื่องกับภาพควรจะสอดคล้องกัน เรื่องราวดำเนินไปได้รวดเร็ว อย่าพยายามยืดเยื้อเนื้อหาวิชามากเกินไปจนเด็กหรือผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย ทางที่ดีควรใช้วิธีสอดแทรกคำ สอนของตัวการ์ตูน

3. จำนวนภาษาที่สุภาพเข้าใจง่าย ไม่หยาบคาย ไม่ควรใช้ศัพท์สแลงเพราะเด็กจะจดจำ ไปใช้ คำสอนของตัวการ์ตูนควรใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนสนุกสนาน และควรสะกดการันต์ให้ถูกต้องด้วย

4. ภาพการ์ตูน คือภาพที่วาดขึ้นมาอาจจะมีสีสันสวยงามหรือเป็นภาพลายเส้นขาวดำก็ได้ เป็นภาพที่มีลักษณะเด่นในตัวเอง ภาพการ์ตูนกับคำสอนจะต้องสอดคล้องสัมพันธ์และต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่องราว ภาพแต่ละภาพจะมีกรอบภาพ ซึ่งกรอบภาพส่วนใหญ่จะเป็นไปตามลักษณะของ นักเรียนการ์ตูนดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของนักเรียนการ์ตูนที่ดีนั้นจะต้องทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่ตีความ ภาพที่ต้องทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย ไม่สับสน น่ากลัวและต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตลอดทั้ง ส่งเสริมให้เกิดความสนใจในการอ่านหนังสือ เนื้อเรื่องดี มีสาระสอดแทรกคุณธรรมและคติสอนใจให้ ภาษาสุภาพ เข้าใจง่าย ตัวอักษรชัดเจนและสะกดการันต์ถูกต้อง

2.4 หลักการเลือกการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน

บุญเหลือ ทองเยี่ยม (2530: 131) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกการ์ตูนประกอบการเรียน การสอนดังนี้

1. เลือกการ์ตูนที่เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน คือ ผู้สอนต้องคำนึงว่าผู้เรียนนั้น ได้เคยศึกษาหรือประสบกับสิ่งนั้นๆ มาแล้วเป็นพื้นฐานหรือไม่
2. เลือกการ์ตูนที่ไม่เป็นนามธรรมมากเกินไป ควรเลือกแบบง่ายๆ มีลักษณะที่เด่นชัด
3. เลือกการ์ตูนที่มีลักษณะบ่งชี้เฉพาะจงเฉพาะเรื่อง เช่น การ์ตูนที่มีลักษณะเสียสละเพื่อการเมือง
4. เลือกการ์ตูนที่มีลักษณะเหมาะสม คือ เหมาะสมทั้งขนาด ความยาวของเรื่อง ภาพ สีสัน วัยและระดับความรู้ของผู้เรียน
5. ควรเป็นเรื่องที่ส่งเสริมให้นักเรียน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
6. เน้นเรื่องธรรมชาติหรือความดีงามอยู่เหนือความชั่ว
7. สร้างสรรค์ให้มีความเคารพในความอาวุโส

8. เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้อ่าน ควรกล่าวถึงชีวิตในครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ
ราบรื่นในชีวิต

9. ไม่เป็นหนังสือที่ทำให้เกิดความเพ้อฝัน และกระทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้
10. ไม่เป็นหนังสือที่ชี้ช่องทางให้ทำสิ่งผิดกฎหมายและเลียนแบบอาชญากร
11. ไม่กล่าวถึงสิ่งที่น่ากลัวน่ารังเกียจ(ลามก)หรือภาพที่แสดงความน่าเกลียดน่ากลัว
12. ไม่ใช้คำพูดเยาะเย้ย ถากถาง หรือดูหมิ่นสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
13. ไม่ใช้คำพูดหยาบคาย

ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ชาวหา (2533: 75) ได้กล่าวถึงการนำเอาการ์ตูนมาใช้ในการเรียน
การสอนดังนี้

1. การ์ตูนที่ออกแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีลักษณะเฉพาะที่เป็นคำจำได้ง่าย
2. การ์ตูนที่แสดงความหมายชัดเจน เป็นที่คุ้นเคยและเข้าใจง่าย
3. เหมาะสมกับประสบการณ์ผู้เรียน เป็นการ์ตูนที่สามารถเข้าใจความหมายได้
4. มีขนาดเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ถ้ามีขนาดใหญ่อยู่แล้ว ควรผนึกติดกับกระดาษแข็ง
ให้เรียบร้อย แต่ถ้ามีขนาดเล็กก็ควรขยายให้ใหญ่ขึ้น

การนำการ์ตูนมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาลักษณะความเหมาะสม
ของการ์ตูนเพื่อให้สอดคล้องกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายได้ดี
ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2.5 ประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน

นิพนธ์ คุณารักษ์ (2534: 16) กล่าวถึงการนำการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนจะ
ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประโยชน์ของการ์ตูนมีดังต่อไปนี้

1. สามารถกระตุ้นหรือสร้างความสนใจของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอันผ่อนคลายในชั้นเรียน
3. ประกอบการอธิบายความรู้ให้เห็นความจริงเชิงรูปธรรม
4. สร้างความประทับใจและก่อให้เกิดความจดจำได้นานยิ่งขึ้น
5. สร้างเสริมความสามารถในการอ่านภาพของผู้เรียน
6. สร้างทัศนคติ ค่านิยม และจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้เรียน
7. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และโลกทัศน์ที่กว้างไกลแก่ผู้เรียน

วิวรรธน จันทรเทพย์ (2540: 141) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การ์ตูนช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจ
2. การ์ตูนทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน
3. การ์ตูนช่วยสื่อความหมายในบทเรียนให้เข้าใจง่ายขึ้น
4. การ์ตูนช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน
5. การ์ตูนใช้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะได้ เช่น การเขียนภาพการ์ตูน

ประกอบคำบรรยาย จัดการแข่งขัน และนำไปจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

ประโยชน์ของการ์ตูนมีมากมายขึ้นอยู่ว่าจะเลือกการ์ตูนไปปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบใดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ทัศนคติ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2.6 บทบาทของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน

ศิริพงศ์ พยอมแย้ม (2537: 184-185) ได้กล่าวถึงบทบาทของการ์ตูนต่อการเรียนการสอนว่า การ์ตูนเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวนสองในสามของนักเรียนทั้งหมดมีความต้องการและหลงใหลการ์ตูน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักจิตวิทยาที่พบว่าเด็กๆ จะชอบภาพลายเส้นลักษณะสัญลักษณ์มากกว่าภาพเหมือนจริงที่ซับซ้อน ดังนั้น เด็กจึงรับรู้ภาพการ์ตูนได้ดี การที่จะนำการ์ตูนมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ครูมีแนวทางที่จะปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของบทเรียน ตลอดจนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในลักษณะต่อไปนี้

1. การเขียนการ์ตูนบนกระดานดำ ครูสามารถเขียนภาพการ์ตูนง่ายๆ เช่น การ์ตูน ก้านไม้ขีดบนกระดานดำเพื่อสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจแก่บทเรียน การเขียนภาพประกอบ การเล่านิทาน การใช้การ์ตูนอธิบายความหมายของศัพท์ต่างๆ เป็นต้น
2. การใช้การ์ตูนประกอบแผนภูมิ การจัดป้ายนิเทศ ตลอดจนการจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถจดจำเนื้อหาได้ดีกว่าการใช้ข้อความบรรยาย
3. การใช้การ์ตูนประกอบภาพโฆษณา เพื่อเป็นการชักชวนให้ผู้เรียนร่วมกระทำกิจกรรมต่างๆ หรือในการสร้างค่านิยมที่พึงปรารถนา การใช้ภาพโฆษณาด้วยการ์ตูนจะช่วยให้ผู้ดูไม่เกิดความรู้สึกต่อต้านกับงานโฆษณากำลังชักชวนให้ปฏิบัติตาม แต่ผู้ดูจะรู้สึกว่าการกำลังได้รับความขบขันจากภาพการ์ตูน ในบางครั้งการใช้ตัวการ์ตูนซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีจะช่วยให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกใกล้ชิดกับตัวการ์ตูนนั้น และนำไปสู่ความพอใจที่จะปฏิบัติตาม

4. การใช้การ์ตูนเพื่อสอนเนื้อหาวิชาโดยตรง ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญ หรือวิทยาศาสตร์ อาจสร้างเป็นการ์ตูนเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและรับรู้ได้ดีกว่าการอ่านหนังสือเรียนธรรมดา

หากครูนำการ์ตูนมาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้น โดยให้ตัวการ์ตูนช่วยสอนบทเรียน ด้วยการให้คำให้น้อยลง จะช่วยให้บทเรียนที่ยากและน่าเบื่อกลับมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

2.7 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนประกอบการเรียนการสอนในประเทศและต่างประเทศ

งานวิจัยในประเทศ

ปนัดดา แก้วสนั่น (2536: 92) ได้ศึกษาการสร้างการ์ตูนภาพยกระดับชนิดตั้งโต๊ะ สำหรับการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษทำโดยการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 จำนวน 52 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 26 คน โดยใช้วิธีสอนด้วยการ์ตูนภาพยกระดับและวิธีการสอนปกติ และแบบประเมินการ์ตูนภาพยกระดับชนิดตั้งโต๊ะ สำหรับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแบบสอบถามความคิดเห็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพของสื่อในระดับดี ด้านความคิดเห็นของนักเรียนประเมินจากแบบสอบถามความคิดเห็นการ์ตูนภาพยกระดับชนิดตั้งโต๊ะ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุนันทา ดันเจริญ (2537: 79) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนที่เน้นกระบวนการคิดประกอบการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องไฟฟ้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าทวายทองดิน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียน 60 คน โดยการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หนังสือการ์ตูนที่เน้นกระบวนการคิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.7113 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบวัดกระบวนการคิดของกรมวิชาภา ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือการ์ตูนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 79.64 / 77.23 ซึ่งถึงเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 2) นักเรียนที่เรียนที่เรียนด้วยหนังสือการ์ตูนที่เน้นกระบวนการคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการคิดสูงกว่าที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จันทิมา ปลื้มอารมย์ (2542: 87) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือการ์ตูนอ่านเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จังหวัดสงขลา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือการ์ตูนอ่านเสริม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 100.00/82.33 2) หนังสือที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนอ่านเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลิ่นพยอม สุระคาย (2544: 98) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีภาพการ์ตูนประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มมา 1 ห้องเรียนได้ นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจที่มีภาพการ์ตูนประกอบมีค่า 62.75 /41.58 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังจากการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อกิจกรรมแบบฝึกการอ่าน

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศนั้น มีผู้สนใจและทำวิจัยเกี่ยวกับการนำการ์ตูนมาเป็นสื่อช่วยสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

ยาซิน (Yassin, 1980: 16) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนโปรแกรมสำหรับใช้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในประเทศซูดาน โดยทำการทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 72 คน ที่ Khartoum Polytechnic Institue ได้แบ่งนักศึกษาทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวนเท่าๆ กัน ตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม วิธีสอนปกติ และวิธีสอนที่ใช้วิธีปกติควบคู่กับการใช้บทเรียนโปรแกรม โดยแบ่งเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ออกเป็นกลุ่มย่อยเท่าๆ กัน และให้เรียนโดยวิธีสอนทั้ง 3 วิธีเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนที่ควบคู่กันทั้งบทเรียนโปรแกรมและวิธีสอนปกติสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติวิธีเดียว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเก่งสูงกว่าทั้งสองกลุ่ม ส่วนกลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันมากและนักศึกษาส่วนใหญ่ชอบเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปควบคู่ไปกับการสอนปกติ

ดีน (Dean. 1981: 48) ได้วิจัยเพื่อศึกษาการเรียนจากตำราที่มีเครื่องชี้แนะ จะมีประสิทธิผลเท่ากับบทเรียนโปรแกรมหรือไม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มเท่าๆ กัน เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะ เรียนจากบทเรียนโปรแกรม และการบรรยายปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะและบทเรียนโปรแกรมที่มีการทดสอบแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมจะมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะเพียงเล็กน้อย ทั้งตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะและบทเรียนโปรแกรมต่างก็ให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงกว่าการบรรยายปกติ

ไชน (Shine. 1983) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการใช้บทเรียนโปรแกรมและการสาธิตประกอบคำบรรยายในวิชาคณิตศาสตร์คอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยจำนวน 41 คน กลุ่มทดลองมีจำนวน 21 คน เรียนจากบทเรียนโปรแกรม กลุ่มควบคุมมี 20 คนเรียนจากการสาธิตประกอบคำบรรยาย มีประสิทธิผลในการเรียนรู้แตกต่างจากการสาธิตประกอบการบรรยายตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาทั้งหมดนี้พอสรุปได้ว่า เด็กมีความสนใจการ์ตูน ทั้งในแบบเป็นรูปภาพและหนังสือภาพการ์ตูนตลอดจนสื่อการเรียนในรูปแบบอื่นๆ ที่ใช้การ์ตูนเป็นส่วนประกอบและยังค้นพบว่าเมื่อนำสื่อที่มีการ์ตูนเป็นส่วนประกอบไปใช้ในการเรียนและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็กจะมีความรู้เพิ่มขึ้น เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสื่อการเรียนประเภทอื่นแล้ว เด็กมีความสนใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ที่แสดงให้เห็นว่าหนังสือการ์ตูนมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถทางสมองของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนโดยตรง การวัดผลการศึกษาในสถานศึกษาระดับต่างๆ จะถือการวัดพฤติกรรมด้านนี้เป็นสำคัญ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอนทำให้บุคคลเกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพของสมอง

จากความหมายข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือการนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ตัดสินใจ โดยการหาข้อสรุป ตัดสินประเมินค่า และแสดงระดับความสามารถของนักเรียน

3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ได้กล่าวไว้ว่า ความมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่งหรือประเภทของผู้เรียนในลักษณะต่างๆ เช่น จัดลำดับที่ จัดประเภท เด็กเก่ง-อ่อน-ผ่าน-ไม่ผ่าน ได้ระดับผลการเรียน A หรือ E หรือได้หน่วยการเรียนรู้ 1 หรือ 4 เป็นต้น
2. เพื่อวินิจฉัยสำหรับช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. เพื่อจะได้ทราบว่าการเรียนการสอนได้บรรลุผลสมตามความมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนได้เรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นเพียงใด
4. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ
5. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดในลักษณะต่างๆ เพื่อช่วยพัฒนาสมอง
6. เพื่อประโยชน์ในด้านแนะแนวการเรียน
7. เพื่อได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสอนวิชาภาษาไทยของครู เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

จากข้อความข้างต้นอาจสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น เป็นการจำแนกนักเรียนหลังจากที่ได้ทดสอบแล้ว เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในความสามารถด้านนั้นอันจะส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

3.3 ประเภทของแบบทดสอบของการวัดผลสัมฤทธิ์

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher-Made Test) ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้นเพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน ภายหลังจากได้มีการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้ว โดยปกติแบบทดสอบประเภทนี้จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียนที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอน จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายเพียงใด และนำผลการสอบนี้ไปใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมในการเรียนการสอนและนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วยตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้ในการสอบปลายภาค ปลายปีหรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทแต่ละตอนนั่นเอง
2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เองแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่างๆ ของนักเรียนต่างกลุ่มกัน

3.4 ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สงบ ลักษณะ (2543: 1) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจตรงกันในผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดจากการเรียนการสอนและจัดทำเป็นเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบ
2. ช่วยเพิ่มการเร่งเร้าเพียรพยายามร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่จะใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้อุปกรณ์ สื่อนวัตกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุผลการเรียนตามเกณฑ์
3. ช่วยให้มีการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน ติดตามผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนถึงการใช้เครื่องมือและเทคนิคการวัดและการประเมินที่ผ่านการเลือกสรรและออกแบบอย่างดีให้สามารถวัดผลการเรียนรู้อย่างแม่นยำ เชื่อถือได้
4. ช่วยให้เกิดการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องเทียบกับเกณฑ์ที่จัดทำไว้ล่วงหน้า ทำให้เกิดการบันทึกผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ระบุการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทำได้ผ่านเกณฑ์ และระบุการเรียนรู้ที่บกพร่อง
5. ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นสำคัญ โดยนำผลการเรียนรู้ที่บกพร่องมาวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ ทำให้ผู้สอนช่วยคิดค้นเทคนิคกระบวนการเรียนรู้นำมาใช้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสมช่วยทำให้ผู้เรียนรายบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน

3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ได้กล่าวว่า การเขียนแบบทดสอบควรกำหนดเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการเขียนข้อสอบทุกครั้งผู้รับผิดชอบควรจะต้องทราบชัดว่าจะออกข้อสอบเพื่อวัดผลใคร วัดอะไร และวัดเพื่ออะไร เพื่อจะได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการออกข้อสอบครั้งนั้นได้ถูกต้องชัดเจน ผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการควรจะต้องทราบว่าจะออกข้อสอบเพื่อวัดผลใครนั้นก็เพื่อจะได้นำไปใช้กำหนดขอบข่ายเนื้อหาหรือระดับความยากง่ายของข้อสอบให้เหมาะสมกับกลุ่ม เช่น ควรทราบว่ากลุ่มที่จะวัดนั้นเก่งหรืออ่อน กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นใด จบระดับชั้นใด หรือจบสาขาวิชาอะไร เป็นต้น ส่วนที่ควรทราบว่าวัดอะไรนั้นก็เพื่อจะได้กำหนดเนื้อหาหรือพฤติกรรมที่จะใช้วัดผู้เรียนได้เหมาะสม เช่น ควรทราบว่าวัดความรู้ ทักษะ ความสนใจ เจตคติ หรือ ความสามารถส่วนตัวของเด็ก หรือวัดหลายๆ อย่างรวมกัน ประการสุดท้ายที่กล่าวว่าควรทราบว่าวัดเพื่ออะไรนั้นก็เพื่อที่จะ

กำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบที่จะวัดได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น ควรทราบว่าจะวัดและประเมินผลเพื่อคัดเลือก เพื่อวินิจฉัยหรือเพื่อจัดประเภทผู้เรียน ดังนั้นจุดมุ่งหมายจึงควรกำหนดออกมาว่าในการออกข้อสอบเพื่อวัดผลแต่ละครั้งเราจะออกข้อสอบเพื่อวัดผลผู้เรียนกลุ่มใด จะวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมอะไรของเด็ก และจะวัดเพื่ออะไร

2. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะวัด จากขั้นตอนการวางแผนในข้อที่ 1 จะทำให้ผู้ดำเนินการสามารถกำหนดขอบข่ายเนื้อหาและปริมาณของพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบเพื่อใช้วัดได้ การกำหนดขั้นตอนนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผลการวัดครั้งนั้นถูกต้องหรือไม่ เพราะถ้าสามารถกำหนดขอบข่ายเนื้อหาและปริมาณของพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบเพื่อใช้วัดถูกต้องเหมาะสม ก็จะช่วยให้สามารถสร้างข้อสอบให้เป็นเครื่องมือวัดได้เที่ยงตรงตามไปด้วย การกำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะวัดในขั้นตอนนี้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาในการเรียนการสอนเพื่อจะได้ทราบว่าเราจะวัดเนื้อหาและพฤติกรรมนั้นๆ มากน้อยเพียงไร และจะโยงไปถึงการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการออกข้อสอบด้วย

3. กำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบ จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 สามารถนำมากำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบที่จะใช้วัดพฤติกรรมของเด็กได้ เนื่องจากข้อสอบที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการศึกษา มีหลายชนิดหลายรูปแบบ และบางชนิดบางรูปแบบก็จะเหมาะที่จะใช้วัดพฤติกรรมได้เพียงบางอย่าง การวัดแต่ละครั้งจึงต้องระมัดระวังในการเลือกใช้ชนิดและรูปแบบข้อสอบให้เหมาะสม รวมถึงบางที่อาจต้องใช้ข้อสอบหลากหลายชนิดและรูปแบบมาประกอบกันด้วย

4. กำหนดส่วนประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสอบ นอกจากการกำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบแล้ว ควรจะได้กำหนดส่วนประกอบอื่นๆ ของข้อสอบรวมทั้งบุคคลหรือสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อสอบที่จะใช้วัดนั้นด้วย เช่น

- จำนวนข้อคำถามและเวลาที่จะใช้ในการสอบ
- ผู้รับผิดชอบในการสร้างข้อสอบ
- ระยะเวลาที่ใช้ในการสร้างข้อสอบ โดยกำหนดเป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มเขียนข้อคำถามจนถึงขั้นสร้างข้อสอบฉบับนั้นเสร็จและเขียนหรือพิมพ์เรียบร้อยพร้อมที่จะนำไปใช้สอบ
- วิธีการที่จะให้ตอบคำถาม
- วิธีการให้คะแนน
- วิธีการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบ เป็นต้น

5. ลงมือเขียนหรือสร้างข้อสอบ ในการเขียนหรือสร้างข้อสอบถ้าเวลาไม่เร่งรัดมาก ผู้เขียนควรเลือกเวลาที่สมองปลอดโปร่งปราศจากความกังวลในเรื่องต่างๆ แต่ถ้าจำเป็นต้องรีบเขียนในขณะที่มีเรื่องต้องคิดหรือกังวล ก็ควรจะละวางในเรื่องราวหรือภาระต่างๆ ลงเสียชั่วคราว ในกรณีที่มี

เวลาสำหรับเขียนข้อสอบเป็นช่วงยาว ก็ควรจะค่อยๆ ไป คิดออกเมื่อใดให้รีบบันทึกไว้ทันที การคิดข้อสอบนั้นไม่จำเป็นจะต้องนั่งลงคิดเป็นกิจจะลักษณะ บางทีนั่งลงตั้งใจคิดแล้วคิดอีกก็คิดไม่ออก แต่ถึงคราวจะคิดออกมันก็ไม่เลือกเวลา บางทีอาจจะคิดออกขณะนั่งอยู่ในรถหรือกำลังเดินอยู่บนถนน หรือจะคิดออกในขณะใดก็ตามที่ไม่ใช่เวลาซึ่งผู้เขียนข้อสอบกำลังนั่งคิดอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ก็ถือว่าใช้ได้ทั้งนั้น จะดีหรือไม่ดีค่อยนำมาพิจารณาภายหลัง ถ้าเห็นว่ายังไม่ดีก็ค่อยแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามขอให้รีบบันทึกเก็บไว้ก่อน ในการเขียนข้อสอบควรมีเวลาเผื่อไว้สำหรับนำข้อสอบที่คิดและเขียนเรียบร้อยแล้วมาตรวจดูอีกสักครั้งหรือ 2 ครั้งก่อนนำไปใช้หรือวิจารณ์ อาจจะมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอันจะมีผลทำให้มีโอกาสปรับปรุงข้อสอบให้สมบูรณ์หรือดีขึ้นกว่าเดิม

6. วิจารณ์ข้อสอบ ขั้นตอนนี้เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเช่นเดียวกัน ถ้าสามารถนำข้อสอบที่เขียนเสร็จแล้วมา让别人ช่วยวิจารณ์ โดยตนเองเข้าร่วมฟังหรือร่วมวิจารณ์ด้วยก็จะช่วยให้ข้อสอบมีโอกาสได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งกว่าเดิมได้อีก

3.6 หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิญญาณ วิศาลาภรณ์ (2530: 12) กล่าวว่าในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ควรพิจารณาประกอบในการสร้างแบบทดสอบ ดังต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะต้องวัดตามจุดมุ่งหมายทุกอย่างของการสอนและต้องมั่นใจได้ว่าสิ่งที่ต้องการจะวัดได้จริง ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในทุกรายวิชา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวัดให้ตรงและครบจุดประสงค์

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าไปสู่จุดหมายที่วางไว้ ดังนั้นครูควรจะต้องทราบมาก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงไร

3. การวัดผลเป็นการวัดทางอ้อม เป็นการยากที่จะใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบวัดพฤติกรรมที่จะสอบวัดจะต้องทำอย่างรอบคอบและถูกต้อง

4. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการยากที่จะวัดทุกสิ่งทุกอย่างที่สอนได้ภายในเวลาจำกัด สิ่งที่สอบได้วัดได้เป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องมั่นใจว่าสิ่งที่สอบวัดนั้นเป็นตัวแทนที่แท้จริงได้

5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานั้นมิใช่เพียงเพื่อให้เกรดเท่านั้น การวัดผลเป็นเครื่องช่วยในการพัฒนาการสอนของครูเป็นเครื่องช่วยในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการสอบปลายภาคครั้งเดียวไม่พอที่จะวัดกระบวนการเจริญงอกงามของนักเรียน

6. ในการให้การศึกษาที่สมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การทดสอบแค่เพียงอย่างเดียว กระบวนการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

7. การวัดผลการศึกษาที่มีความผิดพลาด ของที่ซึ่งได้นำนักเท่ากันโดยตาซึ่งหยาบๆ อาจมีน้ำหนักต่างกัน ถ้าซึ่งโดยตาซึ่งละเอียด ทฤษฎีการวัดผลเชื่อว่า

$$\text{คะแนนที่สอบได้} = \text{คะแนนจริง} + \text{ความผิดพลาดในการวัด}$$

8. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรเน้นการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ หรือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

9. ควรคำนึงถึงขีดจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้โดยมาก คือข้อสอบ ขีดจำกัดของข้อสอบ ได้แก่ การเลือกตัวแทนของเนื้อหาเพื่อมาเขียนข้อสอบ ความเชื่อถือได้ คะแนน และการตีความหมายของคะแนน เป็นต้น

10. ควรจะใช้ชนิดของแบบทดสอบหรือคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อวิชาที่สอบ และจุดประสงค์ที่จะสอบวัด

11. ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน คะแนนที่สอบได้อาจแตกต่างกัน ดังนั้น ในการวัดผล การศึกษาจึงทำข้อสอบให้เสร็จ

12. ให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น มีความยากง่ายพอเหมาะ มีระดับความยากง่ายของภาษาที่ใช้เหมาะสม มีเวลาสอบนานพอที่นักเรียนส่วนใหญ่ทำข้อสอบได้เสร็จ

3.7 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2525: 30) กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไร จำเป็นต้องเรียนรู้เสียก่อนว่า เรานำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไร หรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเอง โดยหลักการแล้วการนำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมจะสอบก่อนทำการสอนและการสอบ เพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังจากการสอนเสร็จทั้งหมดแล้ว ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม จะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนหรือไม่

2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องวัด

เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องวัดก็คือ เนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน มีดังนี้

- การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะในวิชานั้นๆ มีหัวข้อ เนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้นการวิเคราะห์หลักสูตรจึงประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

- การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนกหรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา
2. ความยากง่ายของเนื้อหา
3. ขนาดความยาวของเนื้อหา
4. เวลาที่ใช้สอน

- การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์จุดเนื้อหาวิชา เป็นการจำแนกหรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู
2. เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
3. ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
4. นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ

เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว จะต้องเตรียมงานและเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ

เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินแบบทดสอบ

การประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่เราสนใจในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการทดสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่ง – อ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้ว ความง่ายที่เหมาะสมจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งตอบถูก
5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ในประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง
8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
9. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบข้อสอบจนเสร็จ
10. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ของบุคคลว่าเรียนรู้เท่าไร มีความสามารถชนิดใด ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูต้องศึกษาเรื่องการวัดผลสัมฤทธิ์ให้เข้าใจ เพราะเป็นสิ่งที่วัดความรู้ ความสามารถของผู้เรียนเพื่อที่ครูจะได้ นำผลสัมฤทธิ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งในและต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีผู้ที่ทำการวิจัยไว้หลายท่านในเรื่องที่ต่างๆ กันดังนี้

ปิยะศักดิ์ สนิททรัพย์ (2530: 60) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยตะพานวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2530 ผลการทดลองพบว่า ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอนกับการเรียนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10 แตกต่างกัน โดยความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10

ทศพล สังข์ทิตนุ (2533: 53) ได้ศึกษาความความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพที่อยู่อาศัย การส่งเสริมการเรียนรู้ภายในครอบครัว คุณภาพการสอนของครู บรรยากาศในชั้นเรียน และกิจกรรมหน้าชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

โซเนส (Sones. 1944: 238-239) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านระหว่างหนังสือธรรมดากับหนังสือการ์ตูนเรื่อง Wonder Woman ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของ Elara Batou ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูนได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 10 – 30% แต่เมื่อให้กลุ่มควบคุมอ่านหนังสือการ์ตูนบ้างปรากฏว่าคะแนนการสอบครั้งที่ 2 สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนกลุ่มทดลองที่ให้อ่านแบบเรียนธรรมดากลับทำคะแนนได้ไม่สูงกว่าครั้งแรกมากนัก จากการทดลองแสดงให้เห็นว่าหนังสือการ์ตูนช่วยให้เด็กเรียนรู้ดีกว่าการอ่านแบบเรียนธรรมดา

ฮิลเดรธ (Hildreth. 1958: 524) ได้สำรวจความสนใจในการอ่านของเด็กหญิงและเด็กชายอายุ 6-14 ปี ในประเทศอังกฤษ ผลปรากฏว่า เด็กชายและเด็กหญิงร้อยละ 95 สนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน

พิตแมน (Pittman. 1985: 238) ได้ศึกษาอิทธิพลของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อเด็ก ผลปรากฏว่าหนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก โดยสามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของเด็กได้เป็นอย่างมาก นักเรียนอ่านซ้ำหรือเด็กไม่ยอมเรียนตลอดจนนักเรียนเกรงยอมได้ประโยชน์ต่อการอ่านหนังสือด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย เรื่องสุภาสิตพระร่วง

4.1 ความหมายของวรรณคดี

นักวรรณคดีและผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีหลายท่านได้ให้ความหมายของวรรณคดี ดังนี้ พระยาอนุมานราชธน (2533: 3) ได้ให้ความหมายของวรรณคดีไว้ 2 ความหมาย ดังนี้ วรรณคดี คือ ข้อเขียนที่แต่งขึ้นเป็นหนังสือ จะแต่งดีหรือไม่ดี เป็นเรื่องดีหรือเลว จะเป็นหนังสือชาติใด ภาษาใดหรือยุคสมัยใด ก็ได้ชื่อว่าเป็นวรรณคดีทั้งสิ้น รวมทั้งเรื่องที่เล่าสืบๆ ต่อกันมาจะเป็นเรื่องความรู้ หรือเรื่องนิยาย นิทาน แม้จะไม่ได้จัดเป็นหนังสือขึ้นไว้ก็เป็นวรรณคดีเหมือนกัน ส่วนวรรณคดีในความหมายอีกนัยหนึ่งหมายถึงบทประพันธ์ ซึ่งมีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์มีค่าทางอารมณ์และความรู้สึกแก่ผู้อ่านคือวรรณคดีมีวรรณศิลป์

กุสุมา รักขมณี (2533: 16) กล่าวว่า วรรณคดี คือ ผลงานศิลปะที่บันทึกเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างงดงาม

วิภา กงกะนันท์ (2533: 3) กล่าวว่า วรรณคดี หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์โดยผ่านภาษาที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อบรรยายความรู้สึก ความคิด ความฝัน อารมณ์ จินตนาการ หรือประสบการณ์ส่วนตัวออกมาให้ปรากฏในรูปแบบอย่างหนึ่ง

ปัญญา บริสุทธิ์ (2534: 3) กล่าวว่า วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งดี นั่นคือมีการใช้ภาษาอย่างดี และภาษานั้นให้ความหมายแจ่มแจ้ง เด่นชัด ทำให้เกิดการโน้มน้าวอารมณ์ผู้อ่านให้คล้อยตามไปด้วย กล่าวง่ายๆ ก็คือ อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ตื่นเต้น หรือดื่มด่ำในลักษณะต่างๆ ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า emotion ซึ่งลักษณะอย่างนี้จะต้องมีในหนังสือที่เป็นวรรณคดีทุกเรื่อง

สรุปได้ว่าวรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นซึ่งมีลักษณะเด่นในด้านการประพันธ์ คือ มีวรรณศิลป์ ให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน เป็นสิ่งบันทึกเรื่องราวความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ โดยถ่ายทอดออกมาทางภาษาที่งดงาม

4.2 ประวัติความเป็นมาของวรรณคดีเรื่องสุภาสิตพระร่วง

สุภาสิต พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายของคำว่าสุภาสิตไว้ว่า "ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายเป็นคติสอนใจ"

พระร่วง หมายถึง พระร่วงองค์ใดนั้น นักวรรณคดีสันนิษฐานไว้ว่า พระร่วงผู้แต่งเรื่องสุภาสิตพระร่วง มีพระมหากษัตริย์ที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องเพียง 2 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช กับพระมหาธรรมราชาลิไทย ทั้งสองพระองค์ทรงเป็นปราชญ์ที่มีพระจริยาวัตรเหมือนกัน คือ ทรงสั่งสอนประชาชน พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเคยสอนธรรมะราชฎาบนพระแท่นมนังคศิลา

ส่วนพระมหากษัตริย์ราชไทยก็ทรงสอนประชาชนด้วยหนังสือไตรภูมิพระร่วง ถ้าตรวจสอบจากลักษณะของภาษา ลักษณะสุภาษิตพระร่วงน่าจะเป็นภาษาในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เพราะภาษาที่ใช้เป็นคำง่าย ๆ สำหรับปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่ศัพท์สูง ไม่มีธรรมชาติประกอบ ไม่กล่าวถึงอภินิหารใดๆ เหมือนอย่างเช่นไตรภูมิพระร่วง หรือเตภูมิกถา อีกทั้งสำนวนภาษาลำบากคล้ายกับศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นักปราชญ์ส่วนมากจึงเชื่อว่าสุภาษิตพระร่วงเป็นของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

สุภาษิตพระร่วง มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “บัญญัติพระร่วง” ในคำนำการพิมพ์สุภาษิตพระร่วงเป็นหนังสือที่ระลึกในวันสถาปนากรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. 2505 นายณิต อยู่ไพรี ได้กล่าวไว้ว่า “สุภาษิตพระร่วงเป็นพระบรมราชาวาทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่ทรงแสดงสั่งสอนประชาชนชาวไทย ภายหลังมีผู้แก้ไขแต่งเติมให้เข้าแบบกวีนิพนธ์ จึงกลายเป็นสุภาษิตพระร่วงหรือบัญญัติพระร่วง

สุภาษิตพระร่วงเป็นสุภาษิตคำสอนที่เก่าแก่ที่สุดของไทยที่ปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร เชื่อกันว่าแต่งขึ้นในสมัยสุโขทัยและเดิมเป็นมุขปาฐะจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ดัดแปลงแต่งเป็นร้อยกรองชนิดร้อยสุภาพ วรรคละ 4-8 คำ เพื่อจารึกลงที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ในช่วงต้นกล่าวถึงที่มาของสุภาษิตพระร่วงว่า พระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัยทรงมองเห็นการณ์ไกลจึงตรัสเป็นคติสอนใจเพื่อให้ประชาชนทำตนเองให้เจริญ สุภาษิตพระร่วงจึงเกิดจากรวบรวมคำสอนหรือสุภาษิตเก่าเข้าไว้ด้วยกัน ร้อยเรียงให้สัมผัสคล้องจองกันไปโดยไม่มีการจัดแบ่งหมวดหมู่ เป็นคำสอนที่คล้องกันและมีหัวข้อคำสอนซ้ำกันหรือใกล้เคียงกันกระจายอยู่ในที่ต่างๆ ดังนี้

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า ผ่านผ่านภพสุโขทัย มลัทธิเห็นในอนาคต จึงผายพจนประภาษเป็นอนุสาสนกถา สอนคนนารชน ทั่วธาตลพิงเพียร เรียนอาวุธผดุงอาตมย์ อย่าเคลื่อนคลาดคลาถ้อย เมื่อน้อยให้เรียนวิชาให้หาสินเมื่อใหญ่ อย่าไผ่เอาทรัพย์ทาน อย่าริระรำนแก่ความ ประพฤติตามบุรพระบอบ เอาแต่ชอบเสียผิด อย่าประกอบกิจเป็นพาล อย่าอวดหาญแก่เพื่อน เข้าเถื่อนอย่าลืมหว่าหน้าศึกอย่าอนใจ ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน การเรือนตนเร่งคิด อย่างนั่งคิดผู้ใหญ่ อย่าไผ่สูงให้พันศักดิ์ ที่รักอย่าดูถูก ปลุกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย อย่าโดยคำคนพลอด เช่นเรือทอดข้ามถนน เป็นคนอย่าทำใหญ่ ข้าคนไพร่อย่าไผ่พูน คบขุนนางอย่าโหด โทษตนผิดรำพึง อย่าคะเนถึงโทษท่าน หว่านพืชจักเอาผล เลี้ยงคนจักกินแรง อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่ อย่าไผ่ตนให้เกินเดินทาง อย่าเดินเปลี่ยว น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ ที่ชุ่มเสียจงประหยัด จงเร่งระมัดพิณไฟ ตนเป็นไทยอย่าคบพาล อย่าประมาทท่านผู้ดี มีสินอย่าอวดมั่ง ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ ที่ชาวหนามอย่าเสียเกือก ทำชั่วเรือกไว้กับตน คนรักอย่าวางใจ ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง ปลีกตนไปโดยด่วน ได้ส่วนอย่ามักมาก อย่ามีปากว่าคนรัก ตนกว่ารักทรัพย์ อย่าได้รับของเข็ญ เห็นงามตาอย่าปอง ของฝากท่านอย่ารับ ที่ทับจมีไฟ ที่ไปจมีเพื่อน ทางแถวเถื่อนโคลคลา ครุบาสอนอย่าโกรธ โทษตนผิดพึงรู้ สูเสียสินอย่าเสียศักดิ์ รักคืออย่า

ด่วนเคียด อย่าเบียดเสียดแก้มิตร ที่ผิดช่วยเตือนตอบ ที่ชอบช่วยยกยอ อย่าขอร้องรักมิตร ชอบซัด
มักจางจาก พบศัตรูปากปราศรัย ความในอย่าไขเขา อย่ามัวเมาเนื่องนิยต์ คิดตรองตรึกทุกเมื่อ
พึงผันเมื่อต่อญาติ รู้ที่พลาดที่หาญ คบพาลอย่าพาลผิด อย่าผูกมิตรไมตรี เมื่อพาที่พึงตอบ จงนับ
นอบผู้ใหญ่ ช่างไล่เล่นเลียงหลบ สุวานชอบอย่าชอบตอบ อย่าก่อปรจิตริษยา เຈຈາตามคดีย่ อย่าปลุก
ผีกลางคลอง อย่าปองเรียนอาถรรพ์ พลันจับหายวายม้วย อย่ายลเยี่ยงด้วยแตกมิตติ จงยลเยี่ยง
สัมฤทธิ์แตกมิเสีย ลูกเมียอย่าวางใจ ภายในอย่านำออก ภายนอกอย่านำเข้า อาสาเจ้าจนตัวตาย
อาสายนางจงพอแรง ของแพงอย่ามักกิน อย่ายืมคำคนโลก โอบอ้อมเอาใจคน อย่ายลเหตุแต่ใกล้
ท่านให้อย่าหมายโทษ คนโหดให้เอ็นดู ยอครูยอต่อหน้า ยอข้าเมื่อแล้วกิจ ยอมิตรเมื่อลับหลัง ลูก
เมียยังอย่าสรรเสริญ เยียวสะเทินจะอดสู อย่าซังครูซังมิตร ผิดอย่าเอาเอาแต่ชอบ นอบตนต่อผู้เฒ่า
เข้าออกอย่าวางใจ ระวังระไวหน้าหลัง เยี่ยงผู้ซังจะคอยโทษ อย่ากริ้วโกรธเนื่องนิยต์ ผิดผิดปลดไป
ร้าง ช่างตนไว้อาวุธ เครื่องสรรพยุทธอย่าวางจิต คิดทุกขในสงสาร อย่าทำการที่ผิด คิดชวนชวายุที่
ชอบ ได้ตอบอย่าเสียคำ คนข้าอย่าร่วมรัก พรรคพวกพึงทำนุก ปลุกเอาแรงทั่วตน ยลเยี่ยงไถ่คน
กระทำ พาลูกหลานหากิน ระบือระบิลอย่าฟังคำ การกระทำอย่าด่วนได้ อย่าใช้คนบังบด ทดแทน
คุณท่านเมื่อยาก ฝากของรักจงพอใจ ฝาก้าวไทอย่าทะนง ักดีจงอย่าเกียจ เจ้าเคียดอย่าเคียด
ตอบ นอบนบใจใส่สุทธิ์ อย่าซัดคนด้วยปาก อย่าถากคนด้วยตา อย่าพาดด้วยหู อย่าเลี่ยนครูเตือน
ด่า อย่าริกล่าวคำคด คนทรยศอย่าเชื่อ อย่าแผ่เผื่อความคิด อย่าผูกมิตรคนจร ท่านสอนอย่าสอน
ตอบ ความชอบจำใส่ใจ ระวังระไวที่ไปมา เมตตาตอบต่อมิตร คิดแล้วจึงเจรจา อย่างินทาผู้อื่น
อย่าตื่นยกยอตน คนจนอย่าดูถูก ปลุกไมตรีทั่วชน ตระกูลตนจงคำนับ อย่าจับลิ้นแก่คน ท่านรักตน
จงรักตอบ ท่านนอบตนจงนอบแทน ความเหน็ดให้ประหยัด ฝากษัตริย์เพลิงงู อย่าดูถูกว่าน้อย
หิงห้อยอย่าแข่งไฟ อย่าปองภัยต่อท้าว อย่ามักหัวพลันแตก อย่าเข้าแบกงาข้าง อย่าออกก้างขุนนาง
ปางมีชอบท่านช่วย ปางป่วยท่านซิงซัง ผิดจะบังบังจงลับ ผิดจะจับจับจงมัน ผิดจะคั่นคั่นจนตาย ผิดจะ
หมายหมายจงแท้ ผิดจะแก้แก้จงกระจ่าง อย่ารักห่างกว่าชิด คิดข้างหน้าอย่าเบา อย่าถือเอาตื่นกว่าลึก
เมื่อเข้าศึกระวังตน เป็นคนเรียนความรู้ จงยี้ผู้ผู้มีศักดิ์ อย่ามักง่ายยมิดี อย่าตึงให้แก่กา อย่าตีปลา
หน้าไซ อย่าใจเบาจนหนัก อย่าดีสุนัขห้ามเห่า ข้าเก่าร้ายอดเอา อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ
อย่ารักถ้ำกว่าเรือน อย่ารักเดือนกว่าตะวัน สบสังสรรพโอวาท ผู้เป็นปราชญ์พึงสดับ ตรับตรึงรอง
ปฏิบัติ โดยอรรถอันถ่องถ้วน แกล้งเลศเหตุเลือกถ้วน เลิศอ้างทางธรรม แลนาฯ

บัณฑิต เจิดจำแนกแจ้ง		พิสดาร ความเอย
ทิต	ยุบลบรรหาร	เหตุไว้
พระ	ปิ่นนคราสถาน	อุดรสุข ไทยนา
ร่ว	ราชนามนี้ได้	กล่าวถ้อยคำสอนฯ

คำสอนในสุภาษิตพระร่วง

สุภาษิตพระร่วงเกิดจากการรวบรวมคำสอนหรือสุภาษิตเก่าเข้าไว้ด้วยกันร้อยเรียงให้สัมผัสคล้องจองกันไป โดยไม่มีการจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ จึงเป็นคำสอนที่คละกันและมีหัวข้อซ้ำกันหรือใกล้เคียงกันกระจายอยู่ในที่ต่างๆ อาจแบ่งเนื้อหาคำสอนในเรื่องได้ ดังนี้

1. ให้เห็นความสำคัญของความรู้ เช่น “เป็นคนเรียนความรู้”
2. ให้ทำตามประเพณี เช่น “ประพฤติตามบุรพพระบอบ” คือควรทำทุกอย่างตามประเพณีที่เคยถือปฏิบัติกันมาแต่อดีต
3. ให้เห็นความสำคัญของญาติพี่น้อง เช่น “อย่ารักห่างกว่าชิด” มีความหมายว่า ให้เห็นแก่ญาติพี่น้องที่มีสายเลือดเดียวกันมากกว่าคนที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง และให้เป็นคนกตัญญูรู้คุณ เช่น “ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก”
4. ให้ทำสิ่งที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ เช่น “ยอครูยอต่อหน้า ยอข้าเมื่อแล้วกิจ ยอมิตรเมื่อลับหลัง” ลูกเมียยังอย่าสรรเสริญ เยียวยะเหินจะอดสู” หมายความว่า การจะชมผู้ใดควรทำให้เหมาะสมแก่โอกาส กล่าวคือ ควรชมครูเมื่ออยู่ต่อหน้า ควรชมบ่าวไพร่เมื่อทำงานเสร็จ ควรชมเพื่อนลับหลังและไม่ควรชมลูกเมียที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะหากดีไม่ตลอดก็จะทำให้ขายหน้าได้
5. ให้มองการณ์ไกล เช่น “อย่ายลเหตุแต่ใกล้” หมายความว่า อย่ามองแต่เรื่องเฉพาะหน้าเท่านั้น และ “อย่ายลเยี่ยงถั่วแตกมิดิต จยลเยี่ยงส้มฤทธิแตกมิเสีย” หมายความว่า อย่าทะเลาะกับเพื่อนจนถึงขั้นรุนแรงเพราะจะสนิทกันดังเดิมได้ยาก เปรียบเหมือนถั่วกระเบื้องเมื่อแตกแล้วจะต่อให้ติดสนิทเหมือนเดิมไม่ได้ ควรผูกไมตรีกับผู้อื่นให้ยั่งยืนเหมือนถั่วส้มฤทธิที่แม้จะแตกก็ยังเชื่อมได้สนิทดังเดิม
6. ให้ระมัดระวังตน อย่าหาเรื่องใส่ตัว หรืออย่าประมาท เช่น “เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว” หมายความว่า ไม่ควรเดินทางตามลำพัง ควรมีเพื่อนไปด้วย หากเกิดอันตรายจะได้มีคนช่วย หรือ “ที่ลุ่มเสียจงประหยัด” หมายความว่า ต้องระวังตนให้ดี หากต้องเข้าไปในที่ที่เป็นดงสัตว์ร้าย และ “จงเร่งระมัดพิ้นไฟ” หมายความว่า ต้องระวังอันตรายจากไฟไหม้หรืออาจหมายความว่า ต้องเตรียมไฟไว้ให้พร้อมเสมอ เพราะจะได้มีใช้ปรุงอาหารและใช้ไล่สัตว์ร้าย
7. ให้มีใจหนักแน่น ไม่เชื่อข่าวลือ เช่น “ระบือระบิลอย่าฟังคำ” อย่าเสียอารมณ์เป็นนิจ เช่น “อย่ากริ้วโกรธเนื่องนิตย์”

คำสอนในเรื่องสุภาษิตพระร่วงครอบคลุมการประพฤติปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ผู้ที่ทำตามคำสอนเหล่านี้ย่อมจะพบความสุขความเจริญและรอดพ้นจากอันตรายได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 10 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 512 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

- 2.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาषิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 2.2 แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาषิตพระร่วงด้วยภาพการ์ตูน

การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องสุภาषิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ คู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ศึกษาหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

4. เลือกบทเรียนและแบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อย โดยผู้วิจัยได้แบ่งชุดการเรียนรู้ ออกเป็น 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เปิดกรุประวัติความเป็นมา

ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์

ชุดที่ 3 รอบรู้วรรณคดีคำสอน

ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาสิตพระร่วง

ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้

ชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาสิต

ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์

ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดการเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพและจุดประสงค์ในการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชุดที่ 1 ประวัติผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง จุดประสงค์การแต่งเรื่องสุภาสิตพระร่วงประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ในการประพันธ์เรื่องสุภาสิตพระร่วงประกอบด้วย คู่มือ การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 3 รอบรู้วรรณคดีคำสอน ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาสุภาสิตพระร่วง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้ในเรื่องสุภาสิตพระร่วง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 6 สำนวนไทยที่ปรากฏในเรื่องสุภาสิตพระร่วง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์จากสุภาสิตพระร่วง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่องสุภาสิตพระร่วง ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ และภาพประกอบต่างๆ

6. ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของ วชิรินทร์ บุญมาทิต (2532: 28-29) ดังนี้

6.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาแต่ละชุด

6.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุด โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพและจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ความสำคัญคล้อยตามกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียน

6.3 เขียนคำชี้แจงเพื่อชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เรียนทราบว่า ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไรเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

8. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนและความถูกต้องด้านภาษา

9. นำเนื้อหาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนที่ผ่านการปรับปรุงมาสร้างเป็นแบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ชุดละ 10 ข้อ และสร้างแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ทั้ง 8 ชุด ชุดละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ เพื่อใช้หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80

10. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป

2.2 แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

ในการหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาบทเรียน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าการต้องการข้อมูลด้านใดบ้าง
3. การสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ คือ 5,4,3,2,1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนไว้ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี

คะแนน 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้

คะแนน 2 หมายถึง มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง

คะแนน 1 หมายถึง มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

6. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง IOC โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแนวคิดของธัญญา นาคหอม (2545: 52) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

7. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิธีคำนวณหาความเชื่อมั่นใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์ของคอนคอแดนซ์

8. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง



แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากเรื่องสุภาษิตพระร่วง
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของเนื้อหาจาก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากเรื่องสุภาษิตพระร่วง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก
- ระดับ 4 หมายถึง ดี
- ระดับ 3 หมายถึง พอใช้
- ระดับ 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง
- ระดับ 1 หมายถึง ใช้ไม่ได้

รายการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาษิตพระร่วง	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2. ความถูกต้องของเนื้อหา					
3. ความชัดเจนของคำชี้แจงและการอธิบายเนื้อหา					
4. ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระยะเวลา					
6. การเรียงลำดับเนื้อหา					
7. ความเหมาะสมของภาพการ์ตูนประกอบเนื้อหา					
8. การออกแบบชุดการเรียนรู้ช่วยดึงดูดความสนใจ					
9. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี					
10. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน					
11. ความเหมาะสมของการวางรูปแบบในชุดการเรียนรู้					
12. ความทนทานของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง					

ข้อเสนอแนะ
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

วิธีหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

การทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเทพศิรินทร์เดียนวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนทดลองรายบุคคล

1. ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 3 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนที่มีการเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

- นักเรียนเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ประกอบด้วยเนื้อหา 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เปิดกรุประวัติความเป็นมา
- ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์
- ชุดที่ 3 รบรู้วรรณคดีคำสอน
- ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาสิตพระร่วง
- ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้
- ชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาสิต
- ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์
- ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 16 คาบ

- เมื่อนักเรียนเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุดแล้ว นักเรียนจะทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (E_1)

- หลังจากทีนักเรียนเรียนโดยจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบทั้ง 8 ชุด พร้อมกับทำแบบทดสอบระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)

2. ในการทดลองผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และตรวจสอบหาข้อบกพร่อง นำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ยังไม่สมบูรณ์ ทั้งในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของเนื้อหาและคุณภาพของชุดการเรียนรู้เป็นต้น

ขั้นตอนทดลองกลุ่มเล็ก

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในครั้งที่ 1 แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน อย่างละ 5 คน ใช้ขั้นตอนและวิธีการเหมือนการทดลองครั้งที่ 1

ขั้นตอนทดลองภาคสนาม

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองครั้งที่ 3 ใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อนจำนวน 50 คน นำผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

เมื่อพิจารณาข้อมูล 80 ตัวแรก และ 80 ตัวหลัง ถ้าได้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ถือว่าเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนทดลอง

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์80/80ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์หลักสูตรและศึกษาจากหนังสือการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 49-52)

3.3.2 ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3.3 วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา เลือกวิธีวัดผล และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล

3.3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น 8 ชุด ชุดละ 10 ข้อ รวม 80 ข้อ ดังนี้

ชุดที่ 1 เปิดกรูประวัติความเป็นมา

ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์

ชุดที่ 3 รอบรู้วรรณคดีคำสอน

ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาษิตพระร่วง

ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้

ชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาษิต

ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์

ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

3.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความถูกต้องด้านภาษา

3.3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษา ใช้เกณฑ์การให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.7 บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แต่ละคนในแต่ละข้อ

3.3.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับจุดประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC ของโรวินลลี และแสมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป

3.3.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.3.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนตอบ ไปตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

3.3.11 นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบรายข้อ จากนั้นนำไปคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 40 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป จากการทดลองครั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.25-0.79 และได้ค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง 0.22-0.59

3.3.12 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR – 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson 20) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

3.3.13 ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริงชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

แบบแผนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249) มีแบบแผนดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- E แทน กลุ่มทดลอง
- T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
- X แทน การสอนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
- T₂ แทน การทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที แล้วบันทึกผลการทดลองการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสัปดาห์ละ 2 ชุด เริ่มจากชุดที่ 1 – ชุดที่ 8 และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
3. หลังจากสอนจนครบเนื้อหาที่กำหนดแล้ว จึงนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที รวมเวลาเรียนทั้งหมด 18 คาบเรียน ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย
4. ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักเรียนได้ทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่อง สุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาสมมติฐานต่อไป

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบข้อมูล
3. ทดสอบสมมติฐานในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยคำนวณจากสูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 73)

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน โดยคำนวณจากสูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 76-77)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - \{\sum X\}^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่องสุภาषิตพระร่วง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539: 248-249)

$$10C = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ 10C แทน ดัชนีความสอดคล้อง
ΣR แทน ผลรวมของการประเมิน
N แทน จำนวนผู้ประเมิน

2.2 การหาค่าความยากง่าย (P)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน จำนวนคนที่ตอบรายข้อนั้นถูก
R แทน ดัชนีความยากง่ายรายข้อ
N แทน จำนวนคนทั้งหมด

ข้อคำถามที่มีความยากมีค่า P อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าค่า P เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อนั้นเป็นข้อที่ยาก

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบทางการเรียนภาษาไทยโดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ของจุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 208-209; อ้างอิงจากจุง เตห์ ฟาน. ม.ป.ป.)

สูตร
$$r = \frac{R_h - R_l}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ Rh แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
RL แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
N แทน จำนวนคนทั้งหมด

2.4 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร K.R-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson 20)
(ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 197-200; อ้างอิงจาก Kuder Richardson)

สูตร K.R-20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum P_q^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆหรือคือ $1-P$
P	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ เคนดัล (Kendall)
ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดานซ์ (Coefficient of Concordance) ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ (2536: 176)

สูตร
$$W = \frac{12S}{K^2 (n^3 - n)}$$

เมื่อ W	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของสิ่งของแต่ละอันนี้เบี่ยงเบนจากอันดับคะแนนเฉลี่ย
K	แทน	จำนวนผู้จัดอันดับ
n	แทน	จำนวนสิ่งของที่ถูกจัดอันดับ

2.6 ใช้สูตร E1/E2 เสาוניย์ ลิกขาบัณทิต (2528: 294-295) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า ชุตการเรียนด้วยตนเอง เรืองสุภาชิตพระร่วง ด้วยภาพการตุ้ณมีประสิทธิภพตามเกณฑ์ 80/80

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

A

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

B

โดยที่	E ₁	แทน	ประสิทธิภพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุตการเรียนด้วยตนเอง คือเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือประกอบกิจกรรม ระหว่างเรียน
	E ₂	แทน	ประสิทธิภพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน และ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	Σx	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือการประกอบกิจกรรมการเรียน
	ΣF	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทดสอบหลังเรียนและ/หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและ/หรือกิจกรรมการเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือกิจกรรมหลังเรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิธีการทางสถิติแบบ t-test Dependent Samples ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539: 104–106) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n - 1)}}}$$

;df = N - 1

เมื่อ	t แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N แทน	จำนวนคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับผลการทดสอบหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับการทดสอบหลังเรียน
	df แทน	N - 1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้ คือ เป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบระหว่างการเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
K	แทน	คะแนนเต็ม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบ
$\sum D$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนแบบทดสอบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนแบบทดสอบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาค่าแจกแจงใน t – distribution
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โดยมีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาชีวิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ตามเกณฑ์ 80/80

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน จำนวน 8 ชุด ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80 / 80 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้ชุดการเรียน 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ในขณะที่ทดลองผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนด้วยตนเอง ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา คุณภาพของบทเรียน ความเหมาะสมของเวลา ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้เรียนแล้ว ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่ต้องแก้ไขดังนี้ คือ ชุดการเรียนที่ 3 ใช้ตัวอักษรในการพิมพ์อ่านไม่ชัดเจน เขียนเป็นตัวอักษรอื่น เช่น ป เขียนเป็น ข ส่วนชุดการเรียนที่ 4 มีเนื้อหามากเกินไป ทำให้นักเรียนต้องเร่งรีบในการทำชุดการเรียน ชุดการเรียนที่ 6 บางกิจกรรมไม่มีเลขข้อกำกับทำให้นักเรียนสับสนเรื่องจำนวนข้อ และชุดการเรียนที่ 7 เฉลยคำศัพท์ผิด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนด้วยตนเอง

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนด้วยตนเองที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข จากการทดลองครั้งที่ 1 มาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 คน ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนใหม่มาก่อน ให้ผู้เรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการเรียน 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบระหว่างเรียนในแต่ละชุด หลังจากเรียนครบทั้ง 8 ชุดแล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน ข้อคำถามที่ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนด้วยตนเองอีกครั้ง

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน จำนวน 8 ชุด ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คน โดยใช้ชุดการเรียน 1 ชุด ต่อ นักเรียน 1 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน โดยให้ผู้เรียนทำ

แบบทดสอบระหว่างเรียนในแต่ละชุด ชุดละ 10 ข้อ จนครบ 8 ชุดและทำแบบทดสอบหลังเรียน 40 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80 / 80

เมื่อผลการวิจัยสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (E_1 / E_2) ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนตามเกณฑ์ 80 /80

แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
80	64.04	80.05	40	32.04	80.10	80.05/80.10

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.05/80.10

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โดยการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน โดยใช้วิธีการทางสถิติ t- test Dependent Samples

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	T
ก่อนเรียน	50	23.40	6.81	532	7506	12.26*
หลังเรียน	50	34.04	2.93			

*p < .05

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05



บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 512 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 18 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 4 คาบ จำนวน 5 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทย จากแบบเรียน ท 31101 วรรณคดีวิจักษ์ เรื่องสุภาษิตพระร่วง ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งหมด 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เปิดกรุประวัติความเป็นมา
- ชุดที่ 2 ศึกษาลักษณะคำประพันธ์
- ชุดที่ 3 รอบรู้วรรณคดีคำสอน
- ชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาษิตพระร่วง
- ชุดที่ 5 คำศัพท์น่ารู้
- ชุดที่ 6 ลำนวนไทยในสุภาษิต
- ชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์
- ชุดที่ 8 เล่าคุณค่าหาข้อคิดจากเรื่อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ทั้งหมด 8 ชุด
- 3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสุภาษิตพระร่วง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 8 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพ คุณภาพ ความเที่ยงตรง ความสอดคล้องทางเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพที่สุดและผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

1. ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหา này มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน และจับเวลาในการทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

2. ในขณะที่ทดลอง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องของการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียน มาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ให้อ่านง่ายขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

1. ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหา นี้ มาก่อน จำนวน 15 คน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2. ให้นักเรียนเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาชิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ชุด เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของเนื้อหา คุณภาพของบทเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน หลังจากการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเรื่องข้อคำถามบางข้อที่ไม่ชัดเจน ใช้ภาษาในการตั้งคำถามไม่สละสลวย

การทดลองครั้งที่ 3

1. ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คน (1 ห้องเรียน) ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที โดยแบ่งเป็น ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 คาบ ดำเนินการทดลอง 16 คาบ และทดสอบหลังเรียน (Post-test) 1 คาบ ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการเรียนรู้ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2. ให้นักเรียนทำข้อสอบก่อนเรียน (Pre-test) จากนั้นเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุภาชิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้จำนวน 8 ชุด และคู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้

3. ในขณะที่นักเรียนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้จบในแต่ละชุด นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้ว หาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (E_1)

4. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด พร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังบทเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน (E_2) เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลที่ได้ คือ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.05/80.10

แสดงให้เห็นว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ
4. ตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน จำนวน 8 ชุด
2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่ามีประสิทธิภาพ 80.05/80.10
3. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
 - 3.1 คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก
 - 3.2 นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีลักษณะใช้ภาพการ์ตูนประกอบการดำเนินเนื้อหาต่างๆ เช่น ภาพคน ภาพสัตว์ ภาพเด็กไทย เป็นต้น ซึ่งเป็นภาพที่มีสีสัน สวยงาม สะดุดตา อีกทั้งใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทำความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ภาพการ์ตูนที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเรียกความสนใจของผู้เรียนได้ดีกว่าหนังสือที่มีเพียงข้อความเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุมทอง ธนุทอง (2527: 20) ที่สนับสนุนว่าการนำการ์ตูนมาประกอบการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ นับเป็นการสร้างทางเลือกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งหนังสือการ์ตูนยังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาเห็นพ้องต้องกันว่าภาพการ์ตูนมีความสำคัญต่อการศึกษาของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ ชม ภูมิภาค (2524: 143-144) ที่ว่าการ์ตูนเหมาะสำหรับทำเป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็ก หนังสือประกอบหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะการ์ตูนนั้นดูง่าย เข้าใจง่ายช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี

จากการทดลองชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในชุดที่ 4 วิเคราะห์สุภาสิตพระร่วงนั้นมีเนื้อหามาก ทำให้นักเรียนต้องเร่งรีบเพื่อจะทำชุดการเรียนรู้ให้เสร็จตามกำหนดเวลา ส่วนชุดอื่นๆ ไม่มีปัญหา นักเรียนทำเสร็จก่อนเวลาเล็กน้อยเพื่อมีเวลามาทบทวนกิจกรรมที่เพิ่งทำไป บางชุดการเรียนรู้นักเรียนทำคะแนนได้สูงอาจเป็นเพราะมีความตั้งใจ อาจมีนักเรียนบางคนที่ยังแอบดูคำตอบก่อน ลอกคำตอบกัน และไม่ตั้งใจในการทำกิจกรรม ซึ่งครูได้อบรมให้เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังจากนั้นนักเรียนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในชุดที่ 6 สำนวนไทยในสุภาสิตพระร่วง และชุดที่ 7 อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์นั้น นักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดีเยี่ยมเพราะมีการนำภาพสำนวนไทยและภาพพยัญชนะไทยมาให้นักเรียนได้ทายคำศัพท์ในเรื่องสุภาสิตพระร่วง นักเรียนจึงเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมมากเป็นพิเศษ โดยภาพรวมนักเรียนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจและความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จ เหตุผลหนึ่งที่นักเรียนมีความตั้งใจนั้นคือนักเรียนได้ทราบคะแนนทันทีที่ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ ได้ทราบอัตราความก้าวหน้าตลอดเวลา ทำให้นักเรียนนำข้อบกพร่องของตนเองไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นจนถึงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดสุดท้าย ทำให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80.05/80.10

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายหลังได้รับการเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการเรียน มีนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสายสมร เอี่ยมอ่องกิจ (2552: 66) ที่ว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และจากการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบโดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีคุณภาพจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ที่สุด หลังจากนั้นนำมาทดสอบ ซึ่งผลจากการทดสอบแสดงว่าชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องสุภาสิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและทดลองการวิจัยในครั้งนี้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องสุภาสิตพระร่วงในรูปแบบของชุดการเรียนด้วยตนเองทั้งหมด 8 ชุด ได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่อง คำศัพท์และความหมาย ตลอดจนคุณค่าและข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องสุภาสิตพระร่วงอย่างเป็นขั้นตอน มีความละเอียดในเนื้อหา อีกทั้งชุดการเรียนด้วยตนเองทั้ง 8 ชุด มีภาพการ์ตูนที่ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและไม่เบื่อหน่ายกับการเรียนวรรณคดีไทย ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการศึกษาชุดการเรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอนและได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จเป็นการเสริมแรงทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นที่พึงพอใจจึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละชุด เพราะจะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและควรสร้างตัวแปรอย่างหลากหลายในงานวิจัย เช่น ความสนใจ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และรักความเป็นไทย เป็นต้น

2. การนำภาพการ์ตูนมาช่วยดำเนินเรื่องและอธิบายเนื้อหาจะช่วยให้ชุดการเรียนมีความน่าสนใจมากกว่าการนำภาพการ์ตูนมาเป็นเพียงภาพประกอบเท่านั้น



บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: องค์การคลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วรรณคดีวิจิตร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การคลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรรณิกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). *กระบวนการเขียนบทเรียนโปรแกรม*. เชียงใหม่: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กลิ่นพยอม สุระคาย. (2537). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีภาพประกอบ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- กุสุมา รัชชเมณี. (2533). *การวิจัยวรรณคดี*. นครปฐม: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทิมา ปลื้มอารมย์. (2542). *การสร้างหนังสือการ์ตูนอ่านเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2535). *เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผล กลุ่มวิชาเฉพาะ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชม ภูมิภาค. (2524). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- (2539). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). *การประเมินผลสื่อประสมในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (915-916).
- ณรงค์ สมพงษ์. (2535). *สื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ทศพล สังข์ทิตนุ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาและการสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญา นาคหอม. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการสะกดคำให้ถูกต้อง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระชัย ปุรณโชติ. (2537). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ คุณารักษ์. (2534). การ์ตูนกับการศึกษา. วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน. 3(5).
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2528). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมเนศ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526). ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บัญชา นิยมแก้ว. (2540). การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2530). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2525). การสอนแบบทดสอบ 1. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- บุญเหลือ ทองเอี่ยม; และสุวรรณ นาฏ. (2520). การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปนัดดา แก้วสนั่น. (2535). การสร้างการ์ตูนภาพยกระดับชนิดตั้งโต๊ะสำหรับการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีวิทยา 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดผลประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประชุมทอง ธนุทอง. (2527). การใช้การ์ตูนสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์. (2530). การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภพ เลานไพบูลย์. (2537). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภูวดล สุวรรณดี. (2538). การ์ตูนอารมณ์ขันที่ไม่มีวันตาย. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (2542). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2523). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: พิชณศ.
- วัชรินทร์ บุญมาทิต. (2532). การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เห็นคำถามแบบเอกนัยกับคำถามแบบบอเนกนัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2530). การสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วารณี แต่งพันธ์. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ขาวหา. (2525). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาสื่อการเรียนการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิภา กงกะนันท. (2533). วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิวรรณ จันทร์เทพย์. (2540). วิชาเทคโนโลยีการศึกษา. ราชบุรี: ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ศักดิ์ชาย เกียรตินาคินทร์. (2534). การ์ตูนศาสตร์และศิลป์แห่งจินตนาการ. เอกสารเพื่อการพัฒนาหนังสืออันดับ 3 การส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. (2533). การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สงบ ลักษณะ. (2536). การวิจัยเชิงพัฒนาระดับโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษากรมวิชาการ.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). เทคโนโลยีการศึกษา. นครปฐม: แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สายสมร เอี่ยมอ่องกิจ. (2552). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ ปัทมาคม. (2532). ลำดับขั้นตอนในการทำงานและการวางแผนงานทำชุดการสอน. กรุงเทพฯ: แผนกโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา ดันเจริญ. (2541). ผลการใช้หนังสือการ์ตูนที่เน้นกระบวนการคิดประกอบการเรียนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องไฟฟ้าของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ชื่นเจริญ. (2546). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรรถพรณ พรสีมา. (2540). การเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อนุমানราชธน, พระยา. (2533). การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- อุบล พวงสุวรรณ. (2544). รายงานการวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นสภาพจริงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อุษาวรรณ ปาลิยะ. (2543). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อเนก รัตนปิยะภาภรณ์. (2534). การเขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องในการส่งเสริมและพัฒนาหนังสือ การ์ตูนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ .
- Brawlay, Olelta Daniels. (1975, January). A Study of Evaluate the Effect of Using Multi Media Instrutinal Modules to teacher Time – Telling to Retarded Learner. *Dissertation Abstracts*. 35:4280 – A.

- Cadarelli, Sally M. (1973). *Individualized Instruction – Program and Materials*. New Jersey: Educational Technology.
- Chan, Fai Bing. (1963). *Audio-Visual Aids in Teaching*. Singapore: Academic Art & Printing Services.
- Cudney Shirley A. (1975, November). Mediated Self – Instruction of Basic Nursing Skill. *Audio Instruction*. 20(9): 26-27.
- Dean, R.K. (1981, April). The Effectiveness of Study Grids Versus Programmed Instruction in Elasticity Structured Teaching at West Virginia University. *Dissertation Abstracts International*. 42(3): 1085-A.
- Duane, James E. (1973). *Individualized –Programed and Materials*. New Jersey: Enology Technology Publications.
- Hildrenth, Gertiude. (n.d.). *Teaching Readin: A Guide to Basic Principles and Modern Praticce*. New York: Henry and company.
- Kinder, James S. (1965). *Audio Visual Material and Technique*. 2nd ed. New York: American Book.
- Moore, Kenneth D.; & JW Blankenship. (1974, March). Teaching Basic Science Skills though Realistic Science Experiences in the Elementary School. *Science Education*. 5(10): 23-24.
- Pittman, David j. (1958). *Mass media and juvenile Deliqvency*. juvenile Deliqvency, Phyl osophical Library. New York: 300.
- Shaw, Terry J. (1978, March). The Effect of the Problem Solving Training in Science Upon Utilization of Problem Solving skills in Science and Social Studies. *Dissertation Abstracts International*. 38: 5227 – A.
- Shine, S.S. (1983, October). A Comparison of Programmed Instruction Versus Lecture Demonstration a Method for Teaching Digital Computer Arithmetic at the Post-Secondary School Level. *Dissertation Abstracts International*. 43(11): 3529-A.
- Smith, Jame E. (1973). *The learning Activity Package, In Learning Package in America Education*. New Jersey: Educational Technology publication.
- Sones, W.W.D. (1944, December). The Commics and the Instruction Method. *Journal of Education Sociology*. 238-239.

- Webber, George. (1977, February). The Culture of Individualized Instruction. In *Education Leadership*. 34(5): 329.
- Webster. (1983). *Webster's New Twentieth Century Dictionary*. 2nd ed. New York: The World Publishing Company.
- Wittich, Walter A.; & Charles F. Schuller. (1968). *Audio Visual Their Natures and Use*. 4th ed. Tokyo: John Weatherhile.
- Yassin, M.O.M. (1980, September). A Study of Programmed Instruction Mathematics in Sudan. *Dissertation Abstracts International*. 41: 910.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ



รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม	อาจารย์พิเศษระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์	อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์จิราภรณ์ ชิตกุล	อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ฝ่ายมัธยมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน วิทยาลัย





ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
เรื่องสุภาสิตพระร่วง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ใครเป็นผู้แต่งเรื่องสุภาสิตพระร่วง
 - ก. พระวรวงษ์วิสิฐ
 - ข. กรมพระยาเดชาดิศร
 - ค. รัชกาลที่ ๓
 - ง. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
๒. กษัตริย์พระองค์ใดโปรดเกล้าฯให้จารึกสุภาสิตพระร่วงลงบนแผ่นศิลา
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
 - ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ง. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. สุภาสิตพระร่วงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
 - ก. บัญญัติพระร่วง
 - ข. พระบัญญัติไทย
 - ค. ไตรภูมิถา
 - ง. ไตรภูมิพระร่วง
๔. ลักษณะคำประพันธ์เรื่องสุภาสิตพระร่วงแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. ร่ายยาว
 - ข. ร่ายสุภาพ
 - ค. ร่ายโบราณ
 - ง. ร่ายสั้น
๕. ข้อใดกล่าวผิด
 - ก. แผ่นศิลาจารึกเรื่องสุภาสิตพระร่วงประดับไว้ที่ผนังภายในวัดพระเชตุพนฯ
 - ข. สุภาสิตพระร่วงจบด้วยโคลงกระทู้ 1 บท
 - ค. สุภาสิตพระร่วงมีทั้งหมด 158 บท
 - ง. พระร่วง"เป็นสมญานามเรียกแทนพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเพียงพระองค์เดียว
๖. " สุภาสิตพระร่วง " เป็นวรรณคดีที่แต่งขึ้นในสมัยใด
 - ก. อยุธยา
 - ข. ธนบุรี
 - ค. สุโขทัย
 - ง. รัตนโกสินทร์
๗. พระร่วงแห่งกรุงสุโขทัยได้บัญญัติสุภาสิตที่เป็นเครื่องเตือนสติประชาชนทั้งหมดกี่บท
 - ก. ๑๖๐ บท
 - ข. ๑๕๙ บท
 - ค. ๑๕๗ บท
 - ง. ๑๕๘ บท

๘. แผ่นศิลาจารึกเรื่องสุภาสิตพระร่วงประดับไว้ที่ผนังที่วัดใด

ก. วัดโพธิ์

ข. วัดพระแก้ว

ค. วัดสุทัศน์

ง. วัดแจ้ง

๙. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะการแต่งสุภาสิตพระร่วง

ก. ใช้ถ้อยคำอย่างสั้นๆ

ข. เป็นสุภาสิตไทยแท้

ค. ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจยาก

ง. มีสัมผัสระหว่างวรรค

๑๐. จุดประสงค์ในการแต่งสุภาสิตพระร่วงคือข้อใด

ก. บอกให้ทราบถึงประวัติและเรื่องราวในสมัยสุโขทัย

ข. ไว้ใช้สอนประชาชนในหลักควรปฏิบัติต่างๆ

ค. เล่าเรื่องนรก – สวรรค์

ง. เพื่อใช้ในการเล่นละครนอก

๑๑. ช่วงท้ายของเรื่องสุภาสิตพระร่วงแต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

ก. โคลงสองสุภาพ

ข. ร่ายสั้น

ค. กลอนดอกสร้อย

ง. กาพย์สุรางคนางค์

๑๒. ข้อใดกล่าวผิด

ก. กวีมักแต่งร่ายคู่กับโคลง

ข. ร่ายมี ๕-๘ คำ

ค. ร่ายไม่จัดเป็นร้อยกรอง

ง. ร่ายจะแต่งยาวกี่วรรคก็ได้

๑๓. “อย่าโดยคำคน..... เห็นเรือ.....ทางถนน” ควรเติมคำใดลงในช่องว่างจึงจะถูกต้องตามสุภาสิตพระร่วง

ก. พร้า ทอด

ข. พลอด ทอด

ค. พลอด ทิ้ง

ง. โทหก ลง

๑๔. โดยอรรถอันถ่องถ้วน แดงเลศเหตุเลือกถ้วน

เลิศอ้างทางธรรม แลนา

คำประพันธ์ข้างต้นเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

ก. โคลงสองสุภาพ

ข. กาพย์ฉบับ ๑๖

ค. ร่ายสุภาพ

ง. อินทวิเชียรฉันท

๑๕. สุภาสิตในข้อใดสอนให้เราปฏิบัติตามประเพณีแต่เก่านั้น

ก. เครื่องสรรพยุทธอย่าวางจิต

ข. อย่าใช้คนบังคับ

ค. การจะทำอย่าด่วนได้

ง. ประพฤติตามบุญพระบอบ

๑๖. คำสอนในข้อใดเป็นการสอนในเชิงห้ามปฏิบัติ

ก. ยลเยี่ยงไถ่นกกระทา

ข. รู้ที่ตลาดที่หาญ

ค. เอาแต่ชอบเสียผิด

ง. ของแพงอย่ามักกิน

๑๗. “เป็นอนุสาสนกถา สอนคนนารชน” หมายความว่าอย่างไร

ก. เป็นข้อคิดแก่คนทั้งหลาย

ข. เป็นข้อเตือนใจคนทั้งหลาย

ค. เป็นข้อความที่เป็นคำสั่งสอนของคนทั้งหลาย

ง. เป็นข้อความที่คนทั้งหลายควรประพฤติปฏิบัติ

๑๘. สุภาสิตใดมิให้กระทำต่อผู้อื่น

ก. คนโหดให้เอ็นดู

ข. พบศัตรูปากปราศรัย

ค. สร้างกุศลอย่ารู้โรย

ง. อย่าเฝ้าแผ่ความผิด

๑๙. ข้อใดไม่ได้สอนเรื่องการพูด

ก. อย่าริกล่าวคำเท็จ

ข. คบขุนนางอย่าโหด

ค. ยอช้าเมื่อแล้วกิจ

ง. เจระตามคดี

๒๐. “อย่าทำอะไรที่เป็นการขัดขวางผลประโยชน์ที่ผู้อื่นควรมีควรได้อยู่แล้วให้ต้องเสียไป” ตรงกับคำสอนในข้อใด

ก. อย่าดีสุนัขว้าหมาเห่า

ข. น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ

ค. อย่าตีปลาหน้าไซ

ง. อย่าตึงให้แก่กา

๒๑. “ช้างเล่นไล่เลียงหลบ สุวานขบอย่าขบตอบ” สำนวนใดไม่เกี่ยวข้องกับสุภาสิตข้างต้น

ก. เห็นช้างขี่ติดตามช้าง

ข. เอาไม้ซีกไปจัดไม้ซุง

ค. เอาทองไปรูกระเบื้อง

ง. น้ำน้อยยอมแพไฟ

๒๒. คำสอนในข้อใดต่างจากพวก

ก. ระวังระไวที่ไปมา

ข. เมื่อเข้าคิกระวังตน

ค. ที่มีภัยพึงหลีก

ง. ได้ส่วนอย่ามักมาก

๒๓. คำสอนในข้อใดหากประมาทจะได้รับอันตรายมากที่สุด

ก. อย่าปองภัยต่อท้าว

ข. ที่ขวากหนามอย่าเสียเกือก

ค. เผากระษัตริย์เพลิงงู

ง. สุวานขบอย่าขบตอบ

๒๔. ข้อใดสอนให้รู้จักประมาณตน

ก. อย่าไผ่สูงให้พินศักดิ์

ข. หว่านพืชจักเอาผล

ค. มีสินอย่าอวดมั่ง

ง. เห็นงามตาอย่าปอง

๒๕. “อย่าโดยคำคนพลอด” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. อย่าเชื่อคนบอกรัก
- ข. อย่าทำตามคำยุของคนสอพลอ
- ค. อย่าเชื่อตามคนที่พูดเพื่อเจ้อ
- ง. อย่าทำตามคำบอกเล่าของคนชั่ว

๒๖. คำสอนในข้อใดมิได้สอนเรื่องมารยาท

- ก. อย่าขอรของรักมิตร
- ข. ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน
- ค. อย่างนั่งชิดผู้ใหญ่
- ง. อย่าปลูกผักกลางคลอง

๒๗. สุภาสิตข้อใดไม่สอนเรื่องการศึกษา

- ก. เมื่อน้อยให้เรียนวิชา
- ข. ผู้เป็นปราชญ์พึงสดับ
- ค. เป็นคนเรียนควรรู้
- ง. ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ

๒๘. สุภาสิตในข้อใดมิได้สอนเรื่องการคบมิตร

- ก. อย่าขอรของรักมิตร
- ข. อย่าอวดหาญแก่เพื่อน
- ค. ที่ไปจงมีเพื่อน
- ง. ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง

๒๙. “อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ
อย่ารักถ้ากว่าเรือน อย่ารักเดือนกว่าตะวัน”

สุภาสิตข้างต้นตรงกับสำนวนไทยใด

- ก. อย่าเห็นขี้ดีกว่าไส้
- ข. ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน
- ค. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน
- ง. เลือดข้นกว่าน้ำ

ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๖๒-๖๓

- | | |
|-------------------------------|-------------------|
| ก. ผีจะจับจับจงมัน | ผีจะคั่นคั่นจนตาย |
| ข. รักตนยิ่งกว่าทรัพย์ | อย่าได้รับของเข็ญ |
| ค. ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง | ปลีกตนไปโดยด่วน |
| ง. อย่ารักเหากว่าผม | อย่ารักลมกว่าน้ำ |

๓๐. “ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งนำคนร้ายที่ขโมยของชาวบ้านส่งให้ตำรวจ แม้ว่าคนร้ายจะพยายามให้เงินและของมีค่าหลายอย่างแก่ผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ปล่อยตนเองก็ตาม ผู้ใหญ่บ้านก็ปฏิเสธไม่ยอมรับอย่างเด็ดขาด” การกระทำของผู้ใหญ่บ้านตรงกับสุภาสิตพระร่วงในข้อใด

- ก. ข้อ ก.
- ข. ข้อ ข.
- ค. ข้อ ค.
- ง. ข้อ ง.

๓๑. “อุษาต้องการทำขนมเค้กส่งขายเพื่อหารายได้พิเศษ เธอหมั่นฝึกฝนการทำขนมเค้กอยู่นานถึง 2 ปี แม้ว่าใครๆ จะหัวเราะเยาะ และเธอต้องคอยอ้อนวอนคนรอบข้างให้ชิมขนมเค้กของเธอ แต่ในที่สุดอุษาก็ประสบความสำเร็จ เธอทำขนมเค้กส่งขายและมีรายได้ในแต่ละวันเป็นจำนวนไม่น้อยเลย” การกระทำของอุษาดตรงกับสุภาษิตพระร่วงในข้อใด

ก. ข้อ ก.

ข ข้อ ข.

ค. ข้อ ค.

ง. ข้อ ง.

๓๒. “กำลังของเราน้อย จะไปสู้เขาไหวหรือ มันเข้าทำนองไม้ซีกจัดไม้ซุง นะเพื่อน” คำนวนที่ขีดเส้นใต้ตรงกับสุภาษิตพระร่วงในข้อใด

ก. เป้าท้าวไทย่าทะนง

ข. นำน้อยแพไฟ

ค. พรรคพวกพึ่งทำนุก

ง. คิดข้างหน้าอย่าเบา

๓๓. “ข้างแล่นไล่เลียงหลบ สุวานขออย่าขบตอบ” คำนวนใดไม่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตข้างต้น

ก. ข้างตายทั้งตัวเอาใบบัวปิด

ข. เอาไม้ซีกไปจัดไม้ซุง

ค. เอาทองไปรู้กระเบื้อง

ง. นำน้อยยอมแพไฟ

๓๔. “คุณเห็นคนอื่นดีกว่าลูกเราได้อย่างไร อย่างไม่เสียเลือดยอมขันกว่าน้ำ” คำนวนที่ขีดเส้นใต้ไม่สอดคล้องกับสุภาษิตพระร่วงในข้อใด

ก. อย่ารักห่างกว่าชิด

ข. ที่รักอย่าดูถูก

ค. พึ่งผืนเนื้อต่อญาติ

ง. ชิดชอบมักจางจาก

๓๕. “เขาเป็นใครไม่รู้จักหัวนอนปลายเท้า เธออนุญาตให้เขามาพักด้วยได้อย่างไร” จากประโยคนี้ตรงกับสุภาษิตพระร่วงในข้อใด

ก. คนทรยศอย่าเชื่อ

ข. อย่าดูถูกว่าน้อย

ค. อย่าผูกมิตรคนจร

ง. อย่าใช้คนบังบด

๓๖. ข้อใดคือพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับสุภาษิตพระร่วงที่ว่า “เอาแต่ชอบเสียผิด”

ก. แดงด้อยค้าขายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ข. ชานนท์ซึ่งผลไม้ไม่เต็มกิโลให้ลูกค้า

ค. ยายอาบจัดกระเช้าปีใหม่ด้วยของใกล้หมดอายุ

ง. ครูแหวนมักนำสินค้ามาขายให้นักเรียนเสมอ

๓๗. “คนไทยได้นับถือสุภาษิตพระร่วงเป็นแนวในการดำเนินชีวิตมาช้านาน เพราะสุภาษิตพระร่วงนี้ให้คติทั้งในทางโลกและทางธรรม” ตามคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าสุภาษิตพระร่วงให้คุณค่าในด้านใด

ก. ด้านภาษา

ข. ด้านสังคม

ค. ด้านค่านิยมทางสังคม

ง. ด้านอิทธิพลต่อวิถีชีวิต

๓๘. จากเรื่องสุภาสิตพระร่วงสอนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าในด้านใด

ก. ด้านอิทธิพลต่อวิถีชีวิต

ข. ด้านสังคม

ค. ด้านภาษา

ง. ด้านค่านิยมทางสังคม

๓๙. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการศึกษาเรื่องสุภาสิตพระร่วง

ก. นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข. ได้ฝึกแปลความหมายของสุภาสิตพระร่วง

ค. ได้ฝึกการอ่าน

ง. ได้รู้พระราชประวัติของสมเด็จพระร่วงเจ้า

๔๐. ข้อใดไม่ใช่คุณค่าและความสำคัญของเรื่องสุภาสิตพระร่วง

ก. เป็นปฐมสุภาสิต

ข. เป็นสุภาสิตไทย

ค. เกี่ยวข้องด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ง. คำสอนเป็นไปในเชิงแนะนำเพียงอย่างเดียว

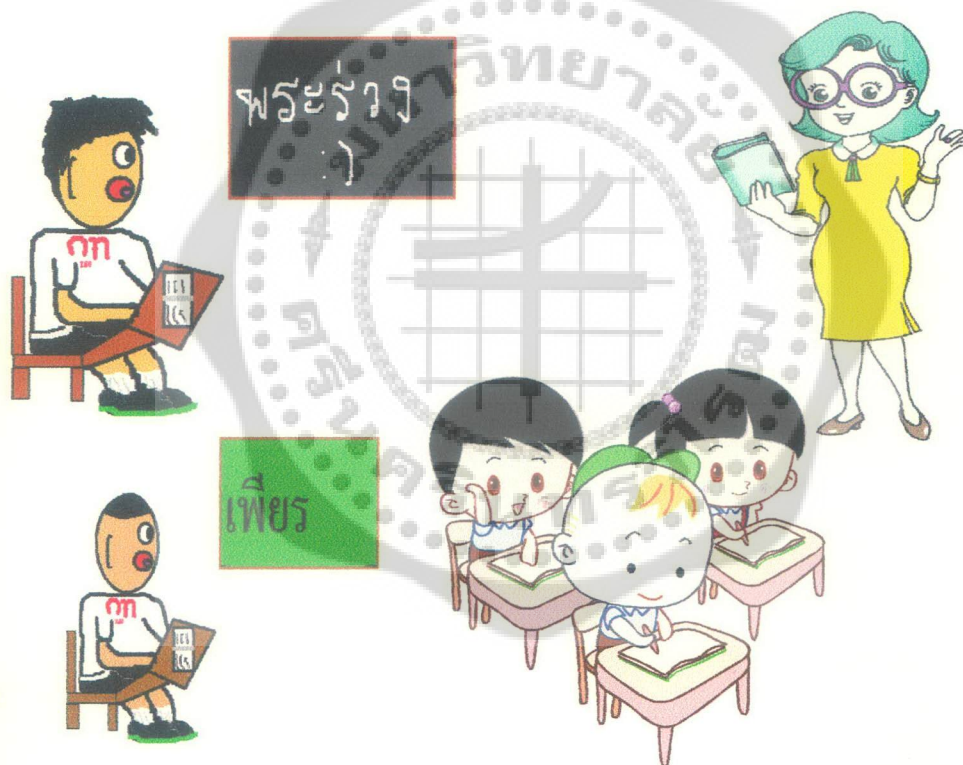
ภาคผนวก ค
ตัวอย่างเครื่องมือ



ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง



เรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑



ชุดที่ ๗ อ่านเขียนเพียรสะกดคำศัพท์

ชื่อ/สกุล..... ชั้น ม.๑/.....เลขที่.....

โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาสรรค์



ศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจก่อน
ทำแบบทดสอบนะคะ...

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านเนื้อหาเพื่อทำความเข้าใจก่อน หากมีข้อสงสัยให้ซักถามครูก่อนลงมือปฏิบัติ
 ๒. นักเรียนทำกิจกรรมและแบบทดสอบด้วยความตั้งใจและรอบคอบ
 ๓. นักเรียนทำกิจกรรมและแบบทดสอบลงในชุดการเรียนรู้ที่ครูแจกตามลำดับ
 ๔. หลังจากทำกิจกรรมและแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนตรวจแบบทดสอบ
 ๕. นักเรียนควรตั้งใจศึกษาและมีสมาธิในการทำแบบทดสอบ
- จุดประสงค์การเรียนรู้
อ่านและเขียนสะกดคำศัพท์จากเรื่องสุกษาศิตพระร่วง



อ่านคำชี้แจงเข้าใจแล้ว
ไปฝึกทำกิจกรรมกันเถอะเพื่อนๆ...



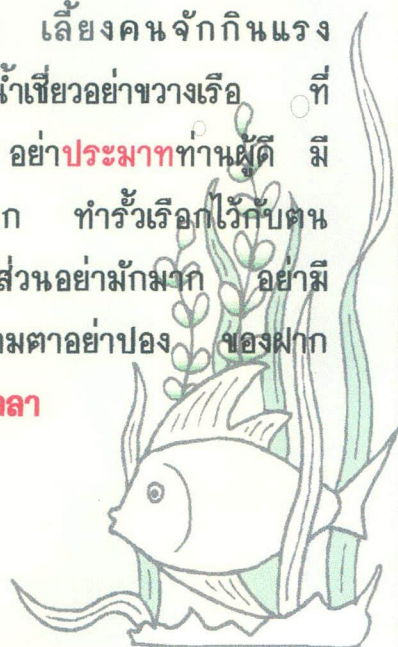
ใบความรู้



มาฝึกอ่านและเขียนสะกดคำศัพท์จากเรื่องสุภาษิต
พระร่วงกันเถอะ...เพื่อน



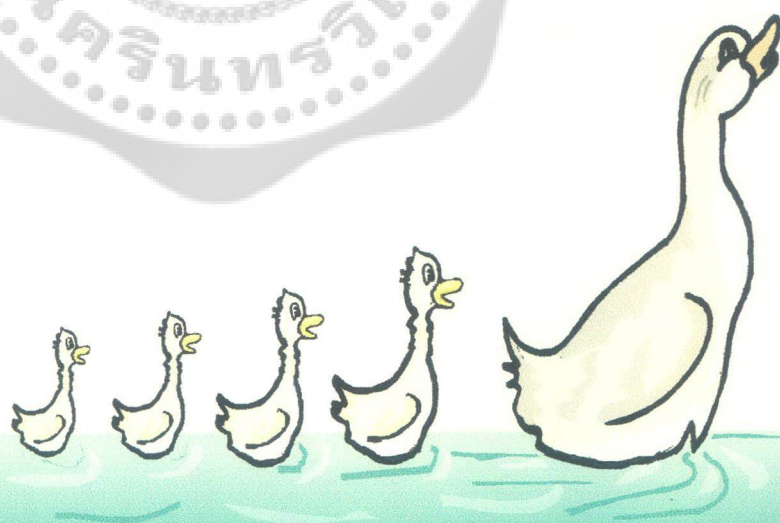
ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า แผ่นแผ่นภาพสุโขทัย **ม**ลักเห็นในอนาคต จึงผาย**พจน**
ประภาษ เป็น**อนุสาสน**กถา สอนคน**นาร**ชน **ท**ั่ว**ว**า**ค**ลพึงเพียร เรียนอำรุงผดุง
อาตม์ อย่าเคลือบคลาดคลาถ้อย เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่ อย่าไผ่
เอาทรัพย์ทำน อย่าวิธะร่าแค้นความ ประพฤติตาม**บุร**พระบอบ เอาแต่ชอบเสียผิด
อย่าประกอบกิจเป็นพาล อย่าอวดหาญแก่เพื่อน เข้าเดือนอย่าลิมพรา หน้าศึกอย่านอน
ใจ ไปเรือนท่านอย่าหนึ่งนาน การเรือนตนเร่งคิด อย่างหนึ่งชิดผู้ใหญ่ อย่าไผ่สูงให้พัน
ศักดิ์ ที่รักอย่าดูถูก ปลุกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้าง**ก**ุ**ศ**ลอย่ารู้โรย อย่าโดยคำคน**พล**อด
เซ็นเรือทอดข้างถนน เป็นคนอย่าทำใหญ่ ข้าคนไพร่อย่าไผ่พูน คบขุนนางอย่าโหด
โทษตนผิดรำพึง อย่าคะนิงถึงโทษท่าน หว่านพืชจักเอาผล เลี้ยงคนจักกินแรง
อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่ อย่าไผ่ตนให้เกิน เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ ที่
ชุมเสื่อจงประหยัด จงเร่งระมัดผินไฟ ตนเป็นไทยอย่าคบทาส อย่า**ประ**มา**ท**ท่านผู้ดี มี
สินอย่าอวดมั่ง ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ ที่ขวากหนามอย่าเสียเกือก ทำรั้วเรือไว้กับตน
คนรักอย่าวางใจ ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง พลิกตนไปโดยค้อน ได้ส่วนอย่ามกมก อย่ามี
ปากว่าคน รักตนกว่ารักทรัพย์ อย่าได้รับของเจัญ เห็นงามตาอย่าปอง ของฝาก
ท่านอย่ารับ ที่ทับจงมีไฟ ที่ไปจงมีเพื่อน ทางแถวเดือน**โค**ล**ค**ลา



ครอบาสอนอย่าโกรธ โทษตนผิดพึงรู้ สู้เสียสละอย่าเสียศักดิ์ รักคืออย่าด่วน**เคียด**
 อย่าเบียดเสียดแก้มิตร ที่ผิดช่วยเตือน**ภราดร** ตอบ ที่ชอบช่วยยกยอ อย่าขงของ
 รักมิตร ชอบชิดมักจางจาก พบ**ศัตรู**ปาก**ปราชัย** ความในอย่าไขเขา อย่ามัวเมา
เนืองนิตย์ คิดตรองตรึกทุกเมื่อ พึงผันเมื่อต่อญาติ รู้ที่พลาดที่หาญ คบพาลอย่า
 พาลผิด อย่าผูกมิตรไมตรี เมื่อพาที่พึงตอบ จงคบชอบผู้ใหญ่ ช่างโล่เล่นเลี้ยง
 หลบ **สุวาน**ชอบอย่าชอบตอบ **อย่า**ก**อปร**จิตริษยา **เจรจา**ตามคดี อย่าปลุกฝึกกลาง
 คลอง อย่างปองเวียน พลันจับหายวายม้วย อย่ายลเยี่ยงถ้วยแตกมิติด จงยลเยี่ยง
สัมฤทธิ์แตกมิตีเสีย ลูกเมียอย่าวางใจ ภายใต้อย่านำออก ภายนอกอย่านำเข้า อาสาเจ้า
 จนตัวตาย อาสาขายจงพอแรง ของแพงอย่ามักกิน อย่ายืมคำคนโลก โอบอ้อมเอา
 ใจคน อย่ายลเหตุแต่ไกล ท่านไต่อย่าหมายโทษ คนโหดให้เอ็นดู ยอครูยอต่อหน้า
 ยอข้าเมื่อแล้วกิจ ยอมิตรเมื่อลับหลัง ลูกเมียยังอย่าสรวลเสีญ **เยียวสะเทิน**จะอดสู
 อย่าซังครูซังมิตร ผิดอย่าเอาเอาแต่ชอบ นอบตนต่อผู้เฒ่า เข้าออกอย่าวางใจ
 ระวังระไวหน้าหลัง เยี่ยงผู้ซังจะคอยโทษ อย่ากริ้วโกรธ**เนืองนิตย์** ผิดผิดปลดไปร้าง
 ข้างตนไว้อารูธ เครื่อง**สรรพยุทธ**อย่าวางจิต คิดทุกขในสงสาร อย่าทำการที่ผิด
 คิด**ชวนชวาย**ที่ชอบ ไต่ตอบอย่าเสียค่า คนจ่าอย่าร่วมรัก พรอคพวกพึง**ทำนุ** ปลุก
 เอาแรงทั่วตน ยลเยี่ยงไก่อ**นกกระทา** พาลูกหลานหากิน **ระบือระบิล**อย่าฟังคำ การ
 กระทำอย่าด่วนได้ อย่าใช้คนบังคับ ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก ฝากของรักจงพอใจ
 ฝากทั้งอย่าทะนง รักดีจงอย่าเกียจ เจ้าเคียดอย่าเคียดตอบ



หอบหอบใจใส่สุทธี อย่าพูดคนด้วยปาก อย่าถากคนด้วยตา อย่าพาผิดด้วยหู อย่า
 เลียนครูเตือนคำ อย่าริกล่าวคำคน คน**ทวยศ**อย่าเชื่อ อย่าแผ่เผื่อความคิด อย่าผูก
 มิตร**คนจร** ท่านสอนอย่าสอนตอบ ความชอบจำใส่ใจ ระวังระไวที่ไปมา เมตตา
 ตอบต่อมิตร คิดแล้วจึง**เจรจา** อย่างินทาผู้อื่น อย่าตื่นยกยอดคน คนจนอย่าดูถูก
 ปลุกไมตรีทั่วชน ตระกูลตนจงคำนับ อย่าจับลิ้นแก่คน ท่านรักตนจงรักตอบ
 ท่านนอบตนจงนอบแทน ความแค้นให้ประหยัด เม่า**ษัตริย์**เพลิงงู อย่าดูถูกว่าน้อย
 หิ่งห้อยอย่าแฉ่งไฟ อย่าปองภัยต่อท้าว อย่ามกัหัวพหลันแตก อย่าเข้าแบกงาข้าง อย่า
 ออกก้างขุนนาง ปางมีชอบท่านช่วย ปางป่วยท่านชิงชัง **ผิ**จะบังบังจงลับ ผิจะจับจับจง
 มั่น ผิจะคั่นคั่นจนตาย ผิจะหมายหมายจงแท้ ผิจะแก้แก้จงกระจ่าง อย่ารักห่าง
 กว่าชิด คิดข้างหน้าอย่าเบา อย่าถือเอาดีเกินกว่าลิก เมื่อเข้าศิกระวังตน เป็นคนเรียน
 ความรู้ จงยั้งผู้ผู้มีศักดิ์ อย่ามกัง่ายมิดิ อย่าตั้งให้แก่กา อย่าตีปลาหน้าไซ อย่า
 ใจเบาจงหนัก อย่าตีสุนัขห้ามเห่า ข้าเก่าร้ายอดเอา อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลม
 กว่าน้ำ อย่ารักถ้ำกว่าเรือน อย่ารักเดือนกว่าตะวัน สบสิ่งสรรพ**โสภา** ผู้เป็น**ปราชญ์**
พึงสดับ **ตรับตริตรอง**ปฏิบัติ โดยอรรธอันถ่องถ้วน แดงเลศเหตุเลือกถ้วน เลิศ
 อ่างทางธรรม แลหา



ตัวอย่างคำศัพท์และคำอ่าน



คำศัพท์	คำอ่าน
มลัก	มะ-ลัก
อนาคต	อะ-นา-คด
พจน	พด-จะ-นะ
ประภาช	ประ-พาด
อนุสาสนกถา	อะ-นุ-สาต-สะ-นะ-กะ-ถา
นรชน	นอ-ระ-ชน
ธราดล	ทะ-รา-दन
ผดุงอาตม์	ผะ-ดุง-อาด
บุรพ	บุ-ระ-พะ
ปราศรัย	ปรา-ไส
เนืองนิตย์	เนือง-นิต
กอปร	กอบ
เจรจา	เจน-ระ-จา
อาถรรพ์	อา-ถัน
ลัมฤทธิ	ล้า-ริด



ตัวอย่างคำศัพท์และคำอ่าน

คำศัพท์	คำอ่าน
สรรเสริญ	สัน-เสน,สัน-ระ-เสน
ผิว	ผิ-วะ
สรรพยุทธ	สัป-พะ-ยุต
ทฤษฎี	ทอ-ระ-ยด
โอวาท	โอ-วาด
ปราชญ์	ปราด



ฝึกเขียนสะกดคำศัพท์โยะๆนะครับ

กิจกรรมที่ ๑

จงเขียนคำศัพท์ตามความหมาย
ที่กำหนดให้ถูกต้อง



๑. คนที่มีเล่ห์เหลี่ยม มีลัษณคนใน

--	--	--

๒. ป่า

--	--	--

๓. ก่อน , แต่ก่อน

--	--	--

๔. ฟัง

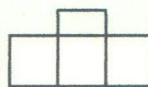
--	--	--

๕. พุด

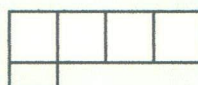
--	--	--	--	--	--



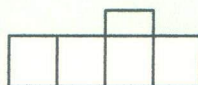
๖. เห็น



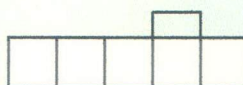
๗. สุนัข



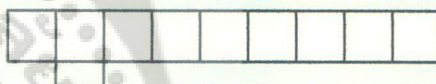
๘. เรือ , ความ



๙. ครึ่งๆ กลางๆ



๑๐. ข้อความที่เป็นคำสั่งสอน



รู้เรื่องควมรู้กันดี

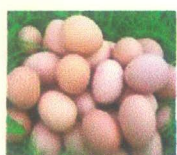


กิจกรรมที่ ๒



ดูประสมภาพและสระต่อไปนี้ให้
เป็นคำศัพท์พร้อมทั้งเขียนคำอ่าน

(๑.)



+



=

.....

อ่านว่า



(๒.)



+ ย +



+



=

.....

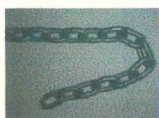
อ่านว่า



(๓.)



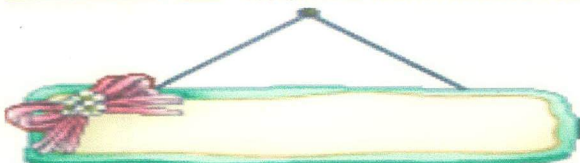
+



=

.....

อ่านว่า



(๔.)



+



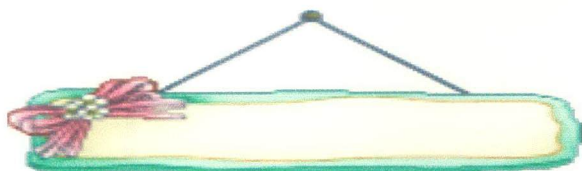
+



=

.....

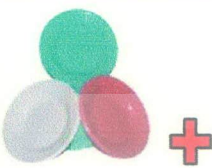
อ่านว่า



(๕.)

๒

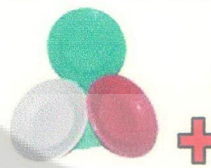
+



+



+



๑

=

.....

อ่านว่า



(๖.)



+



๕

+



๑

+



=

.....

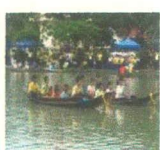
อ่านว่า



(๗.)



+



+

๑

+



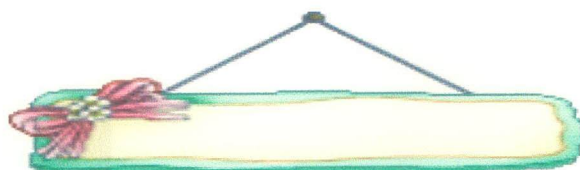
+

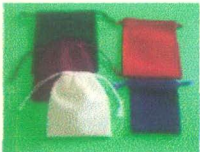


=

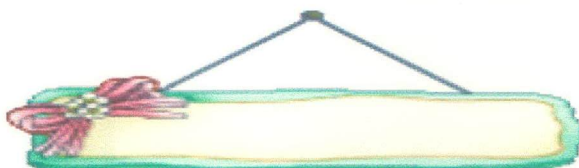
.....

อ่านว่า



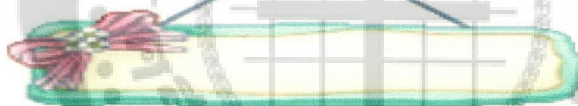
(๕.)  + ๓ +  =

อ่านว่า



(๕.)  +  +  +  =

อ่านว่า



(๑๐.) ๖ +  +  + ๓ +  =

อ่านว่า



เขียนคำศัพท์และคำอ่านให้ถูกนะครับ.

กิจกรรมที่ ๓

จวเรียงพยัญชนะและสระที่กำหนด
ไว้ให้เป็นคำศัพท์ตามความหมายและ
เขียนคำอ่าน



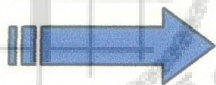
๑. ร พ ู



ก. แต้ก่อน

อ่านว่า

๒. ด ง แถ



ข. บอก เต่า

อ่านว่า

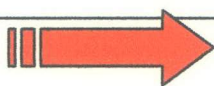
๓. กุ อา ผ มั ก ง



ค. คำจุน

อ่านว่า

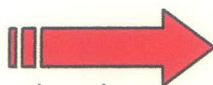
๔. ค จ น ร



ง. ไม่มีที่พักพิง

อ่านว่า

๕. นิ เนือ ยั ท ง



จ. สม้าเสมอ

อ่านว่า

๖. ก วา ช



ฉ. ไม้ที่มีปลายแหลม

อ่านว่า

๗. ฉ ร ำ ค ร



ช. พื้นแผ่นดิน

อ่านว่า

๘. ปิ ล ะ



ซ. เรื่อง ความ

อ่านว่า

ฝึกสะกดคำบ่อยๆนะครับ...





จงหาคำศัพท์ในตารางและบอกความหมายของคำศัพท์

พ	ร	น	ย	อ	บ	ล	ไ	ห	ด
ว	ว	ร	เ	นุ	พ	ว	บ	ล	ย
ห	ย	น	ผั	ส	ก	ส	ง	ท	ม
ด	น	ย	า	า	ด	ส	ห	อ	ม
พ	ส	ภ	บ	ส	ป	ง	พ	ป	ลั
ย	ร	ถ	ล	น	ง	ส	ป	ก	ก
บ	ก	ค	ง	ก	พ	า	อ	ด	ห
ห	พ	ต	ว	ถ	ถ	ร	พ	ถ	อ
ร	ะ	บิ	ล	า	ด	ภ	ว	ภ	า
อ่า	น	จ	ส	ต	อ	ม	ส	ค	ถ
รุ	ก	ข	ค	สุ	ว	า	น	ต	ร
ง	พ	ช	ก	จ	ข	ป	ก	จ	ร
ภ	พ	ผ	ห	พ	ล	ม	ด	ข	พ
ด	ด	ป	พ	ก	ง	ท	ห	ช	พ
ม	ผ	ผ	ดู	ง	อ	า	ต	ม	พ

๑..... แปลว่า

๒..... แปลว่า

๓..... แปลว่า

๔..... แปลว่า

๕..... แปลว่า

เชยยกิขกรรมตี ๑

จงเขียนคำศัพท์ตามความหมายที่กำหนดให้ถูกต้อง



๑. คนที่มีเล่ห์เหลี่ยม มีลับลมคนใน

๒. ป่า

๓. ก่อน , แต่ก่อน

๔. ฟัง

๕. พุด

คนทำ

เขื่อน

บุรพ

ดรับ

ประภาษ



๖. เห็น

๗. สุนัข

๘. เรื่อง , ความ

๙. ครึ่งๆ กลางๆ

๑๐. ข้อความที่เป็นคำสั่งสอน

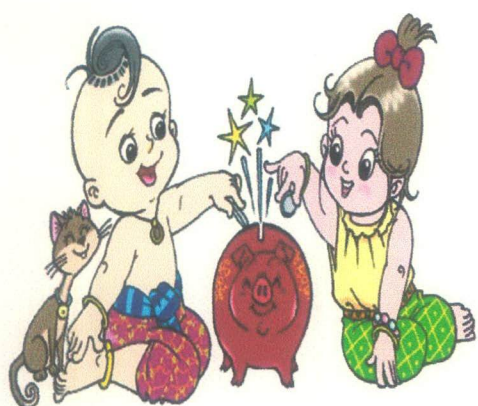
มลัก

สุวาน

ระบิล

ละเก็น

อนุสาสนกถา



ไม่ทราบความหมายไม่ได้คำศัพท์นะครับ

เคล็ดลับกิจกรรมที่ ๒



จงประสมภาพและสระต่อไปนี้ให้
เป็นคำศัพท์พร้อมทั้งเขียนคำอ่าน

(๑.)



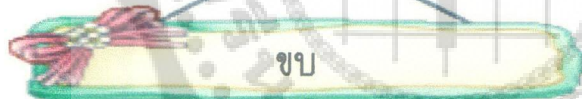
+



=

.....ขบ.....

อ่านว่า



ขบ

(๒.)



+ ย +



+



=

.....ทะนาง.....

อ่านว่า



ทะ-นาง

(๓.)



+



=

.....ไซ.....

อ่านว่า

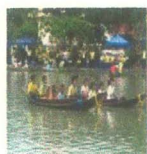


ไซ

(๔.)



+



+



+



=

...ต๋อง.....

อ่านว่า

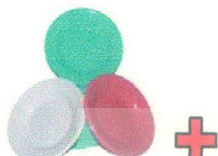


ต๋อง

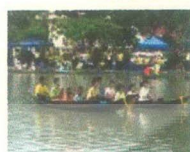
(๕.)

๒

+



+



+



+

๑

=

.....เจรจา.....

อ่านว่า



เจร-ระ-จา

(๖.)



+



๕

+



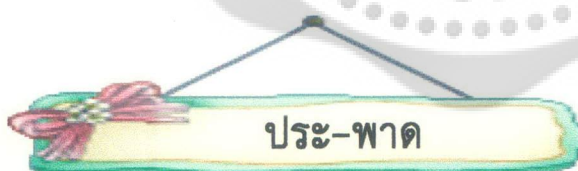
๑



=

...ประภาช....

อ่านว่า



ประ-พาด

(๗.)



+



+

๑

+



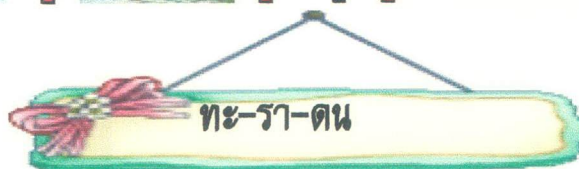
+



=

....ธราดล...

อ่านว่า

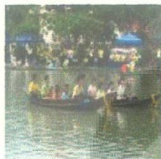


ทะ-รา-ดณ

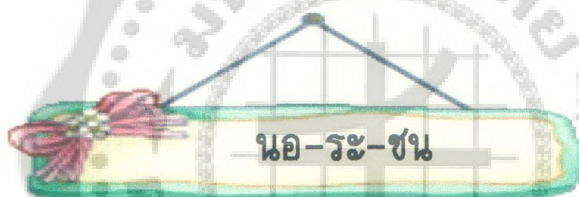
(๕.)  +  +  =กาก.....

อ่านว่า



(๕.)  +  +  +  =นรชน.....

อ่านว่า

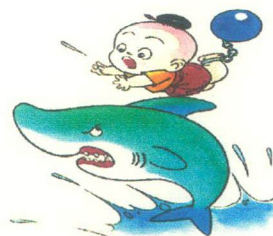


(๑๐.)  +  +  +  +  =โอาวาท.....

อ่านว่า



เรียนรู้จากภาพน่าสนใจจังเลย





เฉลยกิจกรรมที่ ๓

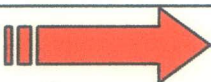
จวเรียนพยัญชนะสระที่กำหนด
ไว้เป็นคำศัพท์ตามความหมาย
เขียนคำอ่าน



๑. ร พ ญ  ก. แรกก่อน
บุรพ อ่านว่า บุ-ระ-พะ

๒. ด ง แถ  ข. บอก เถ่า
ถาดง อ่านว่า ถะ-แทง

๓. กุ อา ณ ม ฑ ง  ค. คำจุน
ณคุงอาคม์ อ่านว่า ณะ-คุง-อาค

๔. ค จ น ร  ง. ไม่มีที่หักทึง
คนจร อ่านว่า คน-จอน

๕. นิ เนือ ยั ท ง
เนืองนิตย์

อ่านว่า

จ. สม้าเสมอ
เนือง-นิต

๖. ก วา ข
ชวาก

อ่านว่า

ฉ. ไม้ที่มีปลายแหลม
ชวาก

๗. ฉ ธ า ค ร
ชวาคล

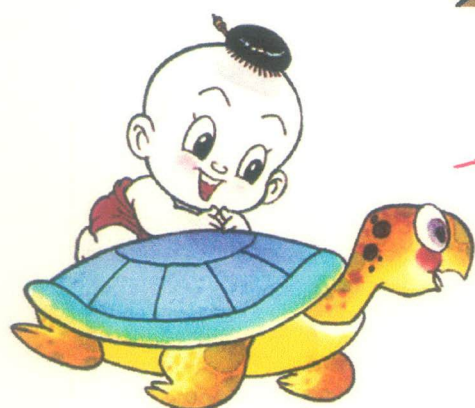
อ่านว่า

ช. พื้นแผ่นดิน
ทะ-รา-คน

๘. ปิ ล ะ
ระปิล

อ่านว่า

ช. เรื่อง ความ
ระ-ปิน



พยายามเพื่อความสำเร็จนะครับ



เฉลยกิจกรรมที่ ๔

จงทำคำศัพท์ในตารางและบอกความหมายของคำศัพท์

พ	ร	น	ย	อ	บ	ล	ไ	ห	ด
ว	ว	ร	เ	นุ	พ	ว	บ	ล	ย
ห	ย	น	ผั	ส	ก	ส	ง	ท	ม
ด	น	ย	า	า	ด	ส	ห	อ	ม
พ	ส	ภ	บ	ส	ป	ง	พ	ป	ลั
ย	ร	ถ	ล	น	ง	ส	ป	ก	ก
บ	ก	ค	ง	ก	พ	า	อ	ด	ห
ห	พ	ต	ว	ถ	ถ	ร	พ	ถ	อ
ร	ะ	บิ	ล	า	ด	ภ	ว	ภ	า
อ่า	น	จ	ส	ต	อ	ม	ส	ค	ถ
รุ	ก	ข	ค	สุ	ว	า	น	ต	ร
ง	พ	ช	ก	จ	ข	ป	ก	จ	ร
ภ	พ	ผ	ห	พ	ล	ม	ด	ข	พื
ด	ด	ป	พ	ก	ง	ท	ห	ช	พ
ม	ผ	ผ	ด	ง	อ	า	ต	มี	พ

๑.....อนุสาสนกถา..... แปลว่าข้อความเป็นคำสั่งสอน.....

๒.....มลัก..... แปลว่าเห็น.....

๓.....ระบิล..... แปลว่าเรื่อง...ความ.....

๔.....อาถรรพ์..... แปลว่าการทำพิธีตามตำราไสยศาสตร์...

๕.....ผดุงอาตม์.....แปลว่าคำจูนหรืออุดหนุนตนเอง.....

แบบทดสอบชุดที่ ๗

เรื่อง อ่านเขียนเพียรสะกดคำ

คำชี้แจง

จงกากบาทกับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้อง



ตอนที่ ๑ ข้อใดสะกดผิด (ตอบคำถามข้อ ๑-๕)

๑. ก. มะลัก
ค. ทวยศ

- ข. กริ้ว
ง. คนจร

๒. ก. ประพฤติ
ค. กุศล

- ข. ปราศัย
ง. อนาคต

๓. ก. ไครคลา
ค. ระเบิด

- ข. ทะนง
ง. เมตตา

๔. ก. ฌ้า
ค. สเทิน

- ข. สุวาน
ง. อารุง

๕. ก. ตรับ
ค. ไมตรี

- ข. ระเบิด
ง. สะคับ

ตอนที่ ๒ ข้อใดอ่านผิด (ข้อความถามข้อ ๖-๑๐)

- | | | | | |
|-----|----|------------|---------|------------------|
| ๖. | ก. | ปราชญ์ | อ่านว่า | ปาด |
| | ข. | แถลง | อ่านว่า | ทะ-แหลง |
| | ค. | โศวาท | อ่านว่า | โอ-วาด |
| | ง. | อาถรรพ์ | อ่านว่า | อา-ถัน |
| ๗. | ก. | ปฏิบัติ | อ่านว่า | ปะ-ติ-บัค |
| | ข. | อนุสาสนกถา | อ่านว่า | อะ-นุ-สาต-กะ-ถา |
| | ค. | กระษัตริย์ | อ่านว่า | กระ-สัด |
| | ง. | เหืองนิตย์ | อ่านว่า | เหือง-นิต |
| ๘. | ก. | สรวพยุห | อ่านว่า | สับ-พะ-ยุค |
| | ข. | ผดุงอาตม์ | อ่านว่า | พะ-ดุง-อาด-ตะ-มะ |
| | ค. | บุรพ | อ่านว่า | บุ-ระ-พะ |
| | ง. | อาวุธ | อ่านว่า | อา-วุค |
| ๙. | ก. | นรชน | อ่านว่า | นอ-ระ-ชน |
| | ข. | สรวเสรีญ | อ่านว่า | สั่น-เสิน |
| | ค. | ผิว | อ่านว่า | ผิว |
| | ง. | กอบร | อ่านว่า | กอบ |
| ๑๐. | ก. | ธราดล | อ่านว่า | ทะ-รา-ดน |
| | ข. | สัมฤทธิ์ | อ่านว่า | สั้ม-ลิด |
| | ค. | ประภาษ | อ่านว่า | ประ-พาด |
| | ง. | ภักดี | อ่านว่า | พัก-ดี |



๑. ก

๖. ก

๒. ข

๗. ข

๓. ก

๘. ข

๔. ค

๙. ค

๕. ง

๑๐. ข



ตาราง ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง สุภาษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (E1) (80 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (E2) (40 คะแนน)
1	61	33
2	66	34
3	62	32
4	71	31
5	62	30
6	62	31
7	59	32
8	63	31
9	64	32
10	64	35
11	58	30
12	58	28
13	59	29
14	66	37
15	57	30
16	73	29
17	69	34
18	66	31
19	64	32
20	63	30
21	74	31
22	63	33
23	65	33
24	73	35
25	67	34
26	64	30

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (E1) (80 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (E2) (40 คะแนน)
27	61	32
28	61	31
29	61	28
30	71	35
31	72	33
32	61	29
33	66	38
34	69	34
35	62	31
36	63	33
37	61	32
38	68	30
39	66	31
40	64	30
41	63	35
42	57	31
43	59	30
44	58	32
45	60	28
46	67	36
47	67	33
48	65	35
49	62	33
50	65	35
รวม	3202	1602
E1/E2	80.05/80.10	

ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องสุภาวษิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน ตามเกณฑ์ 80/80 จากตาราง แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนระหว่างเรียนเป็น 80.05 และร้อยละของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนจากการทำแบบ ทดสอบหลังเรียน เป็น 80.10 ดังนั้น E1/E2 จึงเป็น 80.05/ 80.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้



ตาราง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่องสุขภาพจิตพระร่วง ด้วยภาพการ์ตูน วิธีการทางสถิติ t-test แบบ Dependent Samples

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	15	30	15	225
2	16	33	17	289
3	15	32	17	289
4	14	34	20	400
5	15	30	15	225
6	12	29	17	289
7	14	28	14	196
8	14	29	15	225
9	15	30	15	225
10	15	34	19	361
11	16	35	19	361
12	13	33	20	400
13	15	35	20	400
14	13	36	23	529
15	13	34	21	441
16	17	38	21	441
17	17	38	21	441
18	26	34	8	64
19	25	30	5	25
20	26	32	6	36
21	22	38	16	256
22	30	39	9	81
23	32	38	6	36
24	27	39	12	144

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
25	28	38	10	100
27	26	33	7	49
28	25	33	8	64
29	28	32	4	16
30	30	34	4	16
31	24	33	9	81
32	29	35	6	36
33	30	35	5	25
34	31	36	5	25
35	32	37	5	25
36	32	34	2	4
37	29	35	6	36
38	27	37	10	100
39	29	38	9	81
40	30	36	6	36
41	31	35	4	16
42	30	34	4	16
43	31	32	1	1
44	21	29	8	64
45	24	29	5	25
46	29	35	6	36
47	26	34	8	64
48	27	35	8	64
49	29	36	7	49
50	25	32	7	49
รวม			532	7506

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์



ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวลภัสสรดา ช้างแก้ว
วันเดือนปีเกิด	17 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	17 ซอย เยนจิต 4 ถนน จันทน์ แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูฝ่ายประถมศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร